

DISK

8. GENEL KURUL
BELGELERİ

İSTANBUL 18-19 OCAK 1992

CEMAL REŞİT REY

SALONU - HARBIYE

DİSK

**TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI
K O N F E D E R A S Y O N U**

8. Genel Kurul Belgeleri

**İstanbul, 18-19 Ocak 1992
Cemal Reşit Rey Salonu**

G Ü N D E M

- 1- Açılış,
- 2- Başkanlık Kurulu'nun seçimi,
- 3- Komisyonların seçimi,
- 4- Raporların görüşülmesi ve aklama,
- 5- ICFTU- Uluslararası Hür İşçi Sendikaları
Konfederasyonu'na üye olma konusunun
görüşülmesi,
- 6- Seçimler,
- 7- Kapanış.

DİSK Genel Sekreteri Süleyman Çelebi'nin DİSK 8. Genel Kurulu Açış Konuşması

Sayın Konuklar,
Değerli Basın-Yayın ve Televizyon Mensupları,
Uluslararası Sendikal Hareketin Seçkin Temsilcileri, Değerli
Kardeşlerimiz,
Ve Değerli Delege Arkadaşlarım,

DİSK 8. Genel Kuruluna katılan sizleri coşkuyla selamlıyorum.
Genel Kurulumuz çok talihsiz ve bizleri derinden yaralayan
bir olayın ağırlığı altında toplanıyor. Yaklaşık bir ay önce, demok-
rasi, insan hakları, eşitlik, barış ve sendika özgürlüğünün yiğit ön-
deri, yeri kolay doldurulamayacak büyük insan, DİSK Genel Baş-
kanı Abdullah Baştürk'ü kaybettik. Sendikal hak ve özgürlüklerin
bu büyük savaşınsını bir kez daha saygı ile selamlıyoruz.

Dostlarım,

Olağanüstü Tüzük Genel Kurulumuzu saymazsak, son Genel
Kurulumuzu 11.5 yıl önce yapmıştık. Hemen ardından 12 Eylül

Darbesi geldi. Demokratik hak ve özgürlükleri, sendikal özgürlüğü ve sosyal hakları yoketmenin gerekçesini oluşturmak üzere temel hedef olarak DİSK seçildi. DİSK'in çalışmaları donduruldu. DİSK üyeleri tutuklanıp işkenceden geçirildiler. İdamımız istendi. Yıllarca hapiste tutulduk.

Bizi yıldırarak, bize boyun eğdirmek istediler. Oysa tüm dünyanın izlediği gibi hep ayakta kaldık, ayakta yız. Yılmadık. Yine dimdik, yine inançlı ve yine kararlı yız.

"DİSK kapatılamaz" demiştik. Kapatamadılar. DİSK'in sesi şimdi daha gür çıkıyor. Selam olsun bu sesi fabrikalarda, tarlalarda, bürolarda, hayatın her alanında haykıranlara.

Her zaman aramızda yaşayacak Başkanımız Abdullah Baştürk'ün deyişile "Türkiye işçi sınıfını 2000'li yıllara DİSK taşıyacak." Çünkü biz gerçeği, doğruyu, güveni, daha önemlisi umudu temsil ediyoruz.

En zor koşullarda DİSK ilkelerini savunduk. 1980 öncesindeki DİSK'in tüm eylemlerine, sendikal anlayışa sahip çıktık. Bu yüzden ilkelerimiz bugün ağızdan ağıza dolaşıyor. 1980 öncesi DİSK, bizim geleneğimiz, 15-16 Haziran'lar, 1 Mayıs'lar, 16 Eylül'ler, 20 Mart'lar, 30 Nisan'lar yine bize yol gösterecek. Ama DİSK yalnızca geçmiş değildir. DİSK aynı zamanda gelecektir.

Dostlarım,

16 Temmuz 1991 tarihinde Askeri Yargıtay olması gerekeni açıkladı ve DİSK Davasını beraatle sonuçlandırdı. Ancak örgütlerimizin malvarlığı üzerindeki ambargo devam ettiriliyor. Malvarlığımızı haksız olarak gaspeden 3713 sayılı yasanın geçici 9. mad-

desinin iptaline ilişkin SHP tarafından Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvuru ne yazık ki hâlâ sonuçlandırılmadı. İşçi üyelerimizin alınterinin oluşturduğu malvarlığımızı kimseye bırakmayız. Bu malvarlığının bir an önce gerçek sahiplerine teslim edilmesi gerekmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü ILO da bugünkü hükümetten aynı istekte bulunmaktadır. Çalışma yaşamında ILO standartlarına uymayı taahhüt eden koalisyon hükümetinin ilk icraatlarından biri bu olmalı ve malvarlığımız en kısa zamanda gerçek sahiplerine teslim edilmelidir.

Değerli Delege Kardeşlerim,

Her şeyin çok çabuk değiştiği günlerden geçiyoruz. Dünya hızlı bir altüst oluşu yaşıyor. 80'li yıllardaki ekonominin yeniden yapılanma süreci, gelişen ve yaygınlaşan teknolojik devrim, emeğin örgütlenmesindeki değişimler, devletlerin ve işverenlerin sendikal harekete karşı tavırları, depolitizasyon çabaları bizleri yeni dönemde yeni sendikal araç ve yaklaşımlar yaratmaya zorluyor.

Bugün burada zaman sınırlılığı içinde yeni döneme ilişkin karar taslaklarını tartışacağız. Ne yazık ki, olanaklar ve yasal kısıtlamalar nedeniyle çalışmalarımızı bugün bitirmek zorundayız. Ancak önümüzdeki günlerde tabandan tavana doğru gerçek bir katılımcılık ile bu kararları ayrıntılarda somutlandıracağız. Yeniyi birlikte inşa edeceğiz.

Önümüzdeki dönemde sendikal demokrasiyi gerçekleştirmek, tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesini yaşama geçirmek, güçlü işyeri örgütlenmeleriyle gerçek bir katılımcılığı yaratmak temel amacımız olacaktır.

Bugün temel gündem maddemiz yine demokrasi. Demokrasi-
nin tüm kurum ve ilkeleriyle bir yaşam biçimi olarak benimsenme-
si, 12 Eylül Darbesinin yaptığı tüm tahribatın yokedilmesi, 12 Ey-
lül Anayasası'nın ve ardından gelen yasaların baştan sona değış-
tirilmesi ana mücadele hedeflerimiz arasında yeracaktır. Bu ne-
denle bu alanda değışim sözü veren DYP-SHP koalisyon hükü-
metinin 12 Eylül tahribatını yoketmeye yönelik girişimlerini des-
teklemeyi görev saydığımızı bir kez daha açıklıyoruz.

Ancak Koalisyon Hükümeti'nden öncelikle ILO'nun sendika
özgürlüğüne ilişkin 87 sayılı sözleşmesinin onaylanması için giri-
şimlerde bulunmasını ve bu sözleşmenin biran önce Parlamento'-
ya ulaştırılmasını, işçi-memur ayrımının kaldırılarak tüm çalışanla-
ra toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşma hakkının tanınmasını,
toplumumuzun anayasal ve yasal güvencelere kavuşturulmasını
talep ediyoruz. Buradan, bu yolda kararlı bir mücadele vereceği-
mizi açıklıyoruz.

Çalışma Bakanlığı'nın iş güvencesini sağlamaya yönelik ça-
lışmalarını yerinde buluyor, ancak yeterli görmüyoruz. Bu çalış-
malara ilişkin değerlendirmelerimizi en kısa sürede kamuoyunun
bilgisine sunacağız. Koalisyon Hükümeti'nin, bu konuda, 12 Eylül
Darbesi'nden sonra "20 yıldır onlar güldü, biz ağladık" diyen işve-
renlerin eleştirilerine kulak asmamasını diliyoruz.

Dostlarım,

Şu anda aramızda uluslararası sendikal dayanışmanın en
seçkin temsilcileri bulunuyor. Ama onları ilk kez burada görmüyo-
ruz. Onlar, DİSK Davası sırasında askeri mahkemelerde bizlerle

birlikteydi. Sıkıyönetim engellerini aşarak bizleri Metris Cezaevi'n-
de ziyaret eden, maddi ve manevi desteği sağlayanlar onlardı.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu, ICFTU ve Dünya İş
Konfederasyonu ve üyeleri 1980 sonrasında bizleri bir gün bile
yalnız bırakmadılar. Avrupa Topluluğu'nda, Avrupa Konseyi'nde,
ILO'da "DİSK'e Özgürlük" diye haykırdılar. Tüm dünyaya ulusla-
rarası dayanışmanın gücünü gösterdiler. Uluslararası dayanışma-
nın böylesi görkemli örneği için onlara, sınıf kardeşlerimize bir
kez daha teşekkür ediyor, şükranlarımızı sunuyoruz.

Ama hemen belirtmeliyim ki, DİSK böylesi bir dayanışmaya
layık olduğunu kanıtlamıştır. DİSK'in bugünkü konumu, birlikte
ulaştığımız bu genel kurul hepimizin ortak eseridir.

Değerli Mücadele Arkadaşlarım,

Yeniden biçimlenen toplumsal mücadelenin eskiye benzeme-
yen koşulları bizleri de değişik sorunlarla başbaşa bırakacaktır.
Ancak geçmiş deneyimlerimiz ve temel ilkelerimiz ışığında inşa
edeceğimiz yeni sendikal anlayışımız ve uygulama yöntemleri-
miz, Başkanımız Abdullah Baştürk'ün çağdaş yaklaşımı ile açtığı
yolda yerini bulacak ve DİSK'in sınıfsal ve toplumsal ağırlığı her
alanda kendini gösterecektir.

Biliyoruz ki, DİSK'i DİSK yapan ilkeli, kararlı ve disiplinli birli-
ğimizdir.

12 Eylül Darbesinin getirdiği tahribatı ortadan kaldırmak, de-
mokrasiyi yerleştirmek, çalışma hayatını demokratikleştirmek, sö-
mürü ve baskıyı yok etmek, genç, kadın, yurtdışındaki göçmen iş-
çilerin ve emeklilerin sorunlarını çözmek, sağlıklı işyeri, sağlıklı

çevre yaratmak, sendikal tıkanıklığı aşmak, işçilerin sendikal birliğini ve gerçek dayanışmasını sağlamak, her düzeyde sendikal demokrasiyi gerçekleştirmek, daha etkili bir uluslararası dayanışmayı sağlamak, tüm dünyada barış, özgürlük ve eşitlik ortamı yaratmak, emeği yüceltmek, işçilerin yalnızca ücretini değil, toplumsal rolünü de değiştirmek. İşte bunlar yeni mücadele döneminin hedefleridir.

Değerli dostlarım,

Konuşmamı bitirmeden önce izin verirseniz Kongremize onur vererek mücadelemizde bizi güçlendiren uluslararası sendikal hareketin seçkin temsilcilerini, değerli konuklarımızı bir kez daha içtenlikle selamlıyorum. Bu salonu Genel Kurulumuzu yapmak için bize tahsis ederek bizlere güzel bir çalışma ortamı sağlayan Anakent Belediye Başkanı Sayın Profesör Nurettin Sözen'e teşekkür ederim.

İnanıyorum ki, bu mücadeleyi biz kazanacağız. Geçmişimiz, geleceğimizin teminatıdır. İşçi sınıfına ve kendimize güvenimiz sonsuz.

Yeniden demokrasi ve özgürlük türküleri söyleyeceğiz, sömürsüz, baskısız, mutlu bir Türkiye için. Dostluk ve kardeşlik için.

Yine türkülerimizle, marşlarımızla istemlerimizi haykırarak dolacağız alanlara.

Ve "YAŞASIN DİSK" yeniden ve her yeri saracak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

8. GENEL KURULU ÇALIŞMA RAPORU

Değerli Delegeler,

DİSK 8. Genel Kurulu hiç beklenmeyen bir olayın ardından toplanıyor. 21 Aralık 1991 günü Genel Başkanımız Abdullah Baştürk'ü kaybettik.

Tüm yaşamını işçi sınıfının mücadelesine adayan, işçi sınıfımızın sendikal hak ve özgürlükler önderi, insan hakları, özgürlük, eşitlik, demokrasi ve barış savaşçısı olan, DİSK ve Genel-İş Sendikası Genel Başkanı, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK) Yönetim Kurulu Üyesi Abdullah Baştürk'ün yerini doldurmak oldukça güç. Bu nedenle de kaybımız büyüktür. Yapmamız gereken, onun sendikal yaklaşımı ve kararlı tavrı ışığında mücadelemizi sürdürmektir.

Değerli Delegeler,

DİSK 7. Genel Kurulu 25 Haziran-2 Temmuz 1980 tarihleri arasında İstanbul'da toplandı. Dünya ve Türkiye koşullarının ve

sendikal hareketin sorunlarının tartışıldığı ve önemli kararların alındığı Genel Kurul gerekli organları seçti. Ardından, Yürütme Kurulu toplanarak görev bölümü yaptı.

22 Temmuz 1980 günü DİSK en acılı günlerinden birini yaşadı. DİSK'in 11 yıl Genel Başkanlığını yapan, Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Kemal Türkler Merter'deki evinin önünde karanlık güçlerce hunharca katledildi. 23 Temmuz günü tüm ülkede DİSK üyesi işçilerin bütünüyle, Türk-İş üyesi ve bağımsız sendikalara üye onbinlerce işçinin katıldığı kitlesel protesto eylemi gerçekleştirildi. Şalterler indirildi, üretim durdu. DİSK Yönetim Kurulu ve Başkanlar Konseyi olağanüstü toplanarak bir DİSK Başkanına yaraşır cenaze töreni için gerekli koşulları hazırladı. Sıkıyönetimin engellemelerine rağmen yüzbini aşkın işçi, emekçi ve aydın DİSK eski Genel Başkanı'nı görkemli bir tören ile toprağa verdi. 25 Temmuz yürüyüşü 12 Eylül 1980 öncesindeki son görkemli işçi eylemiydi.

Tüm taleplerimize rağmen Kemal Türkler'in katilleri hâlâ bulunamadı.

Aynı günlerde "20 Mart faşizme İhtar Eylemi" nedeniyle açılan davada DİSK Yürütme Kurulu üyeleri beraat ederken, Bakırköy Savcılığı DİSK'in kapatılmasını talep eden bir dava açtı.

Haziran 1980 sonunda 184 işyerinde toplam 50.876 üyemiz grevdeydi. 12 Eylül 1980 günü ise 151 işyerinde 46.849 üyemiz grev yapmaktaydı. Grevlerimiz yoğun olarak metal, tekstil ve cam işkollarında sürmekteydi.

12 EYLÜL DARBESİNE GELİRKEN

Türkiye'de sendikal hakların yasal olarak tanındığı 1963 yılından sonra faiz-rant-kâr gelirleri sürekli azalırken, ücret ve maaş gelirleri arttı. Bu ters orantı 1977 yılında zirveye ulaştı.

Sermaye kesimi yıllardır sürdürmekte olduğu anti-sendikal ideolojik mücadelesini özellikle 1977 sonrasında daha da şiddetlendirdi. Başta Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonu (TİSK), Metal Endüstrisi Sanayicileri Sendikası (MESS) ve Tekstil İşverenler Sendikası olmak üzere sermaye kuruluşları yapılan her grevin "ideolojik", sendikaların her eyleminin "siyasi" olduğunu yoğunlaşan bir tekrarlamayla sürdürdü.

Türkiye Odalar Birliği, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu ve Türk Sanayici ve İşadamları Demeği (TÜSİAD) 20 Ocak 1977'de **Hür Teşebbüs Konseyi** adı altında işçilere karşı bir **CEPHE** kurdular, 1982 Anayasasına aykırı olmasına rağmen varlığını bugün de sürdüren bu kuruluş her fırsatta demokratik işçi haklarına saldırıda bulundu.

Türkiye 1980 yılına yoğun bir ekonomik bunalım ile girdi. Bunalım gerçekte sistemin bir parçasıydı ve ekonomik bunalım toplumsal, siyasal, ideolojik düzeylerde de yansıyor.

Kapitalizm yıllar önce Keynes modeli ile bunalımını aşmaya çalışmıştı. Ancak Keynes modeli sendikalara hoşgörü ile bakıyordu. Ortaya yeni atılan Friedman modelinde ise sendikalar yoğun baskıların hedefi durumuna getirilmişti. Ekonomik bunalımın so-

rumlusu işçi ücretleri ve sendikalar idi.

Türkiye'nin dışa bağımlı yapısının önemli anahtarlarından biri olan Uluslararası Para Fonu (IMF) Türkiye'de bunalımdan çıkış yolu olarak Friedman modelini öneriyor, işçi ücretlerinin düşürülmesini istiyordu. Bu ise yeni bir sendikal yapılanmayı gerektiriyordu.

Sanayi ürünlerinin ihracatını teşvik edecek, enflasyonu durduracak, ucuz işgücü ile yabancı sermayeye çekici gelecek, sendikal hakları ve işçi ücretlerini denetim altına alacak bir yapılanma söz konusu idi.

Bu ekonomik politika ancak 1961 Anayasası'ndaki temel hak ve özgürlüklerin en önemlilerinin ve "sosyal adalet" kavramının bir kenara atılması ile mümkündü. Öte yandan ülke içindeki terör olayları sürerken, kitlelerin demokratik muhalefeti yaygınlaşıyordu. Ayrıca demokratik muhalefetin bastırılması, işçilerin sosyalist bilinçlenmesinin ve örgütlenmesinin önüne geçilmesi gerekiyordu.

1979 seçimleri ile iktidara gelen AP azınlık iktidarının programında, yapılacaklar ana hatlarıyla ortaya kondu. Ardından 24 Ocak Ekonomik Önlemler Paketi açıklandı.

24 Ocak modelinin bir mimarı sendikalara karşı militan tavrıyla ünlenen eski MESS Başkanı, dönemin Başbakanlık Müsteşarı Turgut Özal idi.

Enflasyon sorununun çözümünde ana hedef olarak işçi ücretleri, dolayısıyla da işçi sendikaları seçilmişti. Bu nedenle mücadeleci sendikaların ortadan kaldırılması ya da işlevsiz hale getirilmesi gerekiyordu. 24 Ocak istikrar önlemlerinin başarıya ulaşması-

nın en önemli önkoşulu işçi haklarının ve ücretlerinin denetim altına alınmasıydı. AP azınlık iktidarı bu amaca yönelik önlemleri zaman geçirmeden almaya başladı.

İktidar 5.3.1980 tarihinde yayınladığı bir genelge ile toplu sözleşme ilkelerini Türkiye çapında belirlemek amacıyla "Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu" adlı bir organın oluşturulduğunu bildirdi.

Mart ayı sonunda kamuoyunda "Eşel Mobil tasarısı" adıyla bilinen yasa taslağı gündeme geldi. Bu taslak ücret artışlarının 1.1.1981 tarihinden itibaren 5 yıl süreyle Yüksek Uzlaştırma Kurulu tarafından fiyat ve ulusal gelir artışları dikkate alınarak saptanmasını öngörüyordu. Önerilen gerçekte ücretlerin dondurulması idi.

Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu o güne kadar verilmiş hakları sınırlama çabası içinde bazı esaslar saptadı ve saptanan bu esaslar 13.6.1980 tarihinde Turgut Özal imzasıyla TİSK de dahil olmak üzere çeşitli kuruluşlara gönderildi. TİSK örgütüne gönderdiği "Teşkilatlanma, Dayanışma ve Toplu Sözleşme Prensipleri, Tavsiye ve Hedefleri" başlıklı "gizli" damgasını taşıyan talimatı ile ilkelerini resmileştirdi. Varılacak yer belliydi.

Ancak varolan siyasi koşullar, iktidarın siyasi bağlantıları, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve toplumsal koşullar 24 Ocak Kararları'nın gerçek anlamda uygulanmasına olanak vermiyordu. Toplu sözleşme görüşmeleri tıkandı. Metal, tekstil ve cam işkolları başta olmak üzere birçok işkolunda grevler yaygınlaştı. Modeli uygulayacak başka güçler gerekiyordu.

12 EYLÜL DARBESİ VE GÖTÜRDÜKLERİ

Egemen sınıf ve tabakalar açısından 12 Eylül kaçınılmazdı. Ve 12 Eylül geldi. Kendine Milli Güvenlik Konseyi adını yakıştıran "beşli generaller cuntası" 14 Eylül 1980 tarihli **Resmi Gazete**'de yayınlanan 5 numaralı Kararında ve 16 numaralı Bildirisinde "ülkemizin ekonomik durumunu düzenlemek ve daha iyiye götürmek maksadiyle yürürlüğe konulan ekonomik program ile yapılan anlaşmaların ve protokollerin uygulanmasına devam edilecektir" denildi. Ve 24 Ocak modelinin mimarlarından, 12 Eylül darbesi ile yönetimden uzaklaştırılan iktidarın müsteşarı, 12 Eylül 1980 sonrasında Başbakan Yardımcısı olarak atandı. Böylece 24 Ocak + 12 Eylül eyleminin bütünlüğü sağlandı.

Bu yapılanmanın gerektirdiği yeni sendikal düzen sermayenin en militan örgütü olan TİSK'in yıllardır kamuoyuna duyurduğu, çalışma raporlarında sergilediği ilkeler doğrultusunda gerçekleştirildi.

24 Ocak Kararları daha az özgürlük gerektiriyordu. Temel haklar, sendika özgürlüğü ve sosyal haklar kısıtlanacaktı. Kısıtlandılar.

Gerçek ücretlerin düşürülmesi gerekiyordu. Düşürüldüler.

Kazanılmış önemli ekonomik ve demokratik hakların geriye alınması gerekiyordu. Geri alındılar.

Önce yasaklama, fiilen dondurma, sonra da yasal düzenlemeler ile 24 Ocak Kararları'nın gerektirdiği sosyal siyaset yasal çerçeveye kavuşturuldu. DİSK türü bir sendikacılığın bir daha oluşmaması için her türlü önlem alınmaya çalışıldı.

Yine de enflasyon, işsizlik sorunları çözülemedi. Kapasite ve verimlilik artırılamadı. Dış ödemeler dengesi sağlanamadı.

Ancak kesintisiz, grevsiz, iş yavaşlatmasız 12 Eylül dönemi bir şeyi açıklıkla kanıtladı: bunalımın sorumlusu işçi sendikaları ve grevler değildir.

12 Eylül darbesi ile birlikte 24 Ocak kararlarının gerektirdiği pervasız adımlar peş peşe atılmaya başlandı. Milli Güvenlik Konseyi'nin 12 Eylül 1980 tarihli, 7 numaralı bildirisi ile "kamu düzeni ve genel asayiş gereği olarak DİSK, MİSK ve bunlara bağlı sendikaların faaliyetleri durduruldu." Bu kuruluşların yöneticileri "Türk Silahlı Kuvvetlerinin güvencesi altına alındı." (Resmi Gazete, 12.9.1980)

Daha sonra MGK'nin 8 numaralı kararı ile DİSK, MİSK ve ardından 18 Eylül 1980'de HAK-İŞ konfederasyonları ve bağlı sendikaların taşınır ve taşınmaz tüm varlıkları denetim altına alındı. (Resmi Gazete, 15.9.1980)

Böylece 12 Eylül darbesi daha ilk andan itibaren vuruş hedefini ve ilkelerini açıkça ortaya koymuş oluyordu.

Darbenin ardından, sadece TÜRK-İŞ açık bırakılıyor, resmi ideolojinin yeni koşullardaki söylemine yardımcı olma görevine çağrılıyordu. TÜRK-İŞ kendinden bekleneni gereği gibi yerine getirecek, genel sekreterini Sosyal Güvenlik Bakanı olarak hükümete verip 12 Eylül yönetiminin işçi haklarını gaspetme uygulamalarına ortak olacaktı.

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU gibi Batı dünyasında örgütlü bulunan bir kuruluşun üyesi TÜRK-İŞ'i

açık bırakmakla yönetimin gerçekte işçi sendikalarına karşı olmadığı izlenimi verilmek, hem DİSK, hem de MİSK faaliyetten men edilirken "biz, gördüğünüz gibi hem sağa, hem de sola karşıyız" denilmek isteniyordu.

Ancak bu tabloda içeriye yönelik hesaplar tutarken, dışa yönelik hesaplar tutmadı. ICFTU'nun o dönemdeki Genel Sekreteri Otto Kersten bir gün sonra 13 Eylül 1980'de yayınladığı bildirisinde nedeni ne olursa olsun, nerede olursa olsun, ICFTU'nun her türlü askeri yönetime karşı olduğunu açıklıyordu.

Bu arada, 18 Ekim 1980-9 Ocak 1981 tarihleri arasında TÜRK-İŞ üyesi Petrol-İş'in, geçici sürelerle de Yol-İş Federasyonu'nun Ankara, İzmir, Diyarbakır, İstanbul şubelerinin çalışmaları durduruldu. Ancak bu sendikalar TÜRK-İŞ yöneticilerinin araya girmesiyle yeniden açıldı.

Milli Güvenlik Konseyi 14 Eylül 1980 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 3 numaralı Kararı ve 15 numaralı Bildirisi ile tüm grev ve lokavtları sona erdirdi, bazı koşullar dışında işçi çıkarma yasası getirdi, enflasyonun yüzde 100'ü aşmasına karşın, grevlerini süngü zoru ile durdurduğu işçilerin ücret ve yan ödemelerine yüzde 70 oranında avans ödemesi yapılmasına karar verdi.

MGK'nin 11 Kasım 1980 tarihinde kabul ettiği 2316 sayılı "Faaliyetleri Durdurulan Sendika, Federasyon ve Konfederasyonlara Kayyım Tayini Hakkında Kanun" ile faaliyetleri durdurulan sendikalar genellikle sıkıyönetim komutanları tarafından seçilen çoğu emekli asker kişilerin yönetimine bırakıldı.

MGK 27 Aralık 1980 tarihinde kabul ettiği 2364 sayılı "Süresi

Sona Eren Toplu İş Sözleşmelerinin Sosyal Zorunluluk Hallerinde Yeniden Yürürlüğe Konulması Hakkında Kanun" ile Türkiye'deki tüm sendika üyelerini kapsayan **Yüksek Hakem Kurulu** uygulamasını getirdi.

MGK bu arada 19.2.1981 tarihli **Resmi Gazete**'de yayınlanan kararı ile HAK-İŞ Konfederasyonu'nun bloke edilen mal varlığı ve evrakını serbest bıraktı. 12 Eylül sonrasında gözüaltına alınan ve sayıları onu geçmeyen MİSK yöneticisi daha önce salınmıştı. 12 Eylül 1980 gecesi DİSK Genel Başkanı başta olmak üzere gözüaltına alınan, daha sonra Sıkıyönetim Komutanlığı'nın çağrısına uyarak teslim olan DİSK yöneticilerinin bir kısmı 27 Aralık 1980 tarihinde tutuklandı. Ocak 1981 sonunda tutuklu DİSK'li sayısı 200 dolayındaydı.

Operasyon tamamlanmıştı. Esas hedef olan DİSK o günler için saf dışı edilmişti. Sıra tek tek yıllar boyu kazanılmış hakların ortadan kaldırılmasına gelmişti.

Bu görevi TÜRK-İŞ'in de içinde yer aldığı Yüksek Hakem Kurulu yerine getirdi. Ocak 1984'e kadar süresi sona eren sözleşmeler, taraf sendikaların adına ancak onların iradesi dışında YHK tarafından yürürlüğe kondu. 1963-80 arasında kazanılan, yasa ve yönetmeliklere de geçirilen, toplu iş sözleşmelerinde yer alan, mahkeme kararlarına konu olan tüm kazanımlar teker teker budandı.

24 Ocak Kararları uyarınca hafta tatilleri, ikramiye, kıdem tazminatı gibi konulara sınırlamalar getirildi. 19 Nisan 1981 tarihli **Resmi Gazete**'de yayınlanan "4.7.1956 tarihli 6772 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi ve İşçilere Toplu Sözleşmelerle Veri-

lecek İkramiyeler Hakkında Kanun"a 19 Nisan 1981 Tarihli 2448 sayılı yasa ile yılda en fazla dört ikramiye sınırı getirildi.

Çalışma süreleri çeşitli biçimlerde kısıtlanmak istenirken 19 Mart 1981 tarihli **Resmi Gazete**'de yayınlanan 2429 sayılı "Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun" ile ücretli tatillerde 5.5 günlük bir kısaltma yapıldı. 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olarak kutlanmasının engellenmesi amacıyla 1 Mayıs Bayramı da kaldırıldı.

24 Ekim 1980 tarihli 2319 ve 2320 sayılı yasalar ve Yüksek Hakem Kurulu'nca yürürlüğe konan toplu sözleşmelerle işçilerin kazanılmış hakları gaspedildi, kıdem tazminatları, sendikal izinleri, sosyal yardım ödenekleri bir bir ortadan kaldırıldı.

12 Eylül döneminde DİSK ve üyesi sendikalar dışında ayrıca 11 bağımsız sendika ile bir TÜRK-İŞ sendikası ve 395 yönetici hakkında DİSK İddianamesi'ndeki benzeri suçlamalar ile dava açıldı. Bunlardan BANK-İŞ Sendikası yöneticileri cezalandırıldı ve sendika kapatıldı. Bu karar Askeri Yargıtayca onandı.

12 EYLÜL İŞVERENLERİN TÜM TALEPLERİNİ YASALAŞTIRDI

12 Eylül sonrasında sendika özgürlüğü ve sosyal haklar 1982 Anayasası, 7.5.1983 tarihinde yürürlüğe giren 2821 sayılı Sendikalar Kanunu, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu ile yeniden düzenlendi.

12 Eylül sonrasında ekonomik ve siyasi bunalımın temel nedeni olduğu ileri sürülen 1961 Anayasası tümü ile değiştirilerek devlet yapısı yeni baştan şekillendirildi.

12 Eylül sonrasındaki sendikal düzenlemelerde ise 1947 Sendikalar Kanunu ile 1970 tarihli 1317 sayılı yasanın Anayasa Mahkemesince iptal edilen maddeleri temel alındı.

Yeni önlemler ile bir baskı grubu olarak sendikalar ILO ilkelelerine aykırı biçimde ekonomik, demokratik ve siyasal karar alma süreçlerinin dışına itildi. Sınıf ve kitle sendikacılığını, yani DİSK türü bir sendikacılığı önleyeceği düşünülen önlemler getirildi.

Böylece 12 Eylül'den önce TİSK, TUSİAD ve MESS neyin gerçekleşmesini istediye 12 Eylül darbesi neredeyse hepsini aynen gerçekleştirdi. "Bana blöf yapamaz, kartlar benim elimde. Bu düzen bizim. Düzülecekse biz düzeriz" ve "20 yıldır biz ağladık, onlar güldü, şimdi de onlar ağlasın" diyen Türkiye İşverenler Sendikası TİSK Genel Başkanı dileklerine kavuşmuştu.

ÇAĞIMIZIN HUKUK SKANDALI: DİSK DAVASI

13 Şubat 1967'de kurulan ve 12 Eylül'e kadar çığ gibi büyüyerek yarım milyonun üzerinde üyeye sahip olan DİSK 12 Eylül'ün temel hedefi yapıldı.

1980 sonrasında demokrasi, sendika özgürlüğü ve sosyal hukuk alanında patronların kazandıkları, işçilerin yitirdikleri göz önüne alınınca, 12 Eylül'ün neden DİSK'i hedeflediği daha iyi anlaşılacaktır.

Bu nedenle DİSK Davası hukuki değil siyasi bir davadır. Davanın bu siyasi niteliği DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün Savunma'sında şöyle vurgulandı:

"1. 12 Eylül öncesinde tüm ekonomik, toplumsal ve siyasal olumsuzlukların faturasının işçi sınıfına ve onun gerçek sendikal kuruluşu olan DİSK'e çıkarıldığı bu dava gerçekte geleceğe yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu dava geçmişin değil geleceğin davasıdır. Bu nedenle de siyasi bir davadır.

"2. Bu dava ile DİSK üyesi işçilerin yıllarca sendikasız kalması amaçlanmıştır. Beş yılı aşkın bir süre sonunda bu amaca ulaşıldığı açıkça ortadadır.

"3. Bu dava aynı zamanda temel insan hak ve özgürlüklerinden, demokratik işçi haklarından, sendika özgürlüğü ve sosyal haklardan yapılan ve yapılacak olan geriye dönüşlerin gerekçesi olarak hazırlanmıştır. Sendika özgürlüğü ve sosyal haklara getirilen sınırlamalarda, yargılanan sendikacılara yöneltilen suçlamalardan, grevlere, toplu iş sözleşmelerine, sendikal eğitimlere getirilen suçlamalardan fazlasıyla yararlanılmıştır. Bu nedenle de bu dava siyasi bir davadır.

"4. Bu davadaki DİSK'li sendikacılara yönelik suçlamalar, bundan sonra temel hak ve özgürlükleri için mücadele edecek demokratlara, sendika özgürlüğü ve sosyal haklar için mücadele verecek işçilere ve sendikacılara göz dağı vermek için kullanılmıştı ve hâlâ kullanılmaktadır.

"5. Bu davadaki temel amaç, Türkiye'de DİSK'in öncülüğünde sarı sendikacılığa karşı geliştirilen demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının tasfiyesidir.

"6. Bu davada yalnızca özgür sendikacılık ve sosyal haklar suçlanmaktadır. Bu davada aynı zamanda tüm kurum ve kuralla-

ryla demokrasi de suçlanmaktadır. Demokrasinin özgürlükçülük, eşitlikçilik, çoğulculuk ve katılımcılık ilkeleri de suçlanmaktadır. Bu nedenle bu dava siyasi bir davadır.

"7. Bu dava nedeniyle DİSK'e karşı ÇİFTE ÖLÇÜ uygulanmıştır. Örneğin doğaları gereği siyasi içerikli açıklamalar yapan Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu TİSK hakkında ya da yasal işlevleri sendikalara oranla daha sınırlı olan Türk İşadamları ve Sanayiciler Derneği TUSİAD ya da Aydınlar Ocağı gibi demekler hakkında suçlama getirilmediği halde DİSK hukukdışı, yasadışı iddialar ile suçlanmıştır. DİSK'e karşı çifte ölçü kullanılması bu davanın siyasi bir dava olduğunun ana göstergesidir."

12 Eylül 1980 sonrasında 2000 dolayında DİSK ve üye sendika yöneticisi, temsilcisi, üyesi, uzman ve personeli önce güvence, sonra gözaltına alındı. Yöneticiler daha 11 Eylül 1980 akşamı gözaltına alınmaya başlanmışlardı. Milli Güvenlik Kurulu adı altında, beş generalden oluşan ve anayasayı rafa kaldıran bir kurul 7 no'lu bildirisiyle DİSK'in faaliyetlerini durdurdu. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 14 Eylül 1980 günü yayınladığı 49 no'lu Bildiri ile DİSK'li sendikacıları "güvence" için teslim olmaya çağırdı. Bu "güvence"nin ne olduğu sonradan anlaşıldı.

Güvence sözcüğü uygulamada kısa bir süre sonra **gözetim** sözcüğüne dönüştü. 17 Eylül 1980 günü gözetim süresi 90 güne çıkarıldı. DİSK'li sendikacıların 30 günlük gözaltı süresi dolduğu günlerde, yasa değişikliği ile gözaltı süresi 90 güne çıkarıldı. Ama bu da yetmedi. Çoğunun yargıç önüne çıkarılıp tutuklanmalarına kadar geçen süre 107 günü buldu.

Gözaltı süresinde DİSK'lilere baskı ve ağır işkence yapıldı. Yöneticilerden biri mahkemede, **devlet güvencesi** altında iken gördükleri işkenceyi şöyle dile getirdi:

"11 gün 11 gece, aç, susuz, uykusuz, bir çelik iskemlede oturtularak insanlık dışı işkenceler sonunda, gözlerim bağlı olarak imzalatırıldığım, bilmediğim belgeleri reddediyorum."

DİSK'lilerin kendilerine yapılan işkencelere ilişkin verdikleri dilekçeler Askeri Yargıçlarca tutanağa geçirilip dosyaya kondu. Daha sonra bu dilekçeler dosyalarda bulunamadı. Çünkü bu dilekçeler daha sonra beş generalin emri ile o zamanki Askeri Başsavcı Süleyman Takkeci tarafından dosyalardan çalındı. Yargılama sırasında bu konuya ilişkin verilen dilekçelere, suç duyurularına yanıt verilmedi.

DİSK'liler yasalara, evrensel hukuka aykırı olarak önce tutuklandılar, sonra savcılık sorgulaması yapıldı. 12 Eylül sonrasında iki bin dolayında DİSK ve üye sendika yöneticisi, temsilcisi, üyesi ve uzmanı gözaltında tutuldu. Maden-İş Sendikası Bursa bölge temsilciliği Avukatı Hilmi Feyzioğlu'na da gözaltında iken işkence yapıldı, daha sonra Emniyet Müdürlüğü binasının üst katından atlayarak intihar ettiği ileri sürüldü. DİSK üyesi İlerici Deri-İş Sendikası Genel Başkanı, mücadele arkadaşımız Kenan Budak bir komplo sonucu polislerce öldürüldü.

DİSK davası kapsam ve süre olarak dünya tarihinin en önemli davalarından biridir.

DİSK ve üyesi sendikaların yönetici, uzman ve üyelerinin hapse kalma süreleri:

Kuruluş Adı	Gözetim Alınanların Sayısı	Hapiste Geçen Süre En Az (Gün)	Hapiste Geçen Süre En Çok (Yıl)	Ceza Alanların Sayısı	Toplam Ceza
DİSK	50	1180	4	54	433 yıl 5 ay 10 gün
ASİS	22	120	4	5	46 yıl 8 ay
ASTER-İŞ	27	30	3	7	69 yıl 9 ay 20 gün
BANK-SEN	40	30	4	12	80 yıl
BASIN-İŞ	49	2	4	4	32 yıl 2 ay 20 gün
BAYSEN	12	30	2.5	7	58 yıl 10 ay 20 gün
D.SAĞLIK-İŞ	28	30	2	8	93 yıl 4 ay
D.TOPRAK-İŞ	13	30	1.5	12	95 yıl 8 ay
D.YAPI-İŞ	10	30	3		
D. MADEN-SEN	100	18	1	12	93 yıl 4 ay
FINDIK-İŞ	29	49	3	4	35 yıl 6 ay 20 gün
GENEL-İŞ	69	840	4	21	123 yıl 4 ay
GIDA-İŞ	76	120	4	6	53 yıl 4 ay
HÜR CAM-İŞ	46	120	4	6	56 yıl 8 ay
İ.DERİ-İŞ	25	120	4	3	26 yıl 9 ay
KERAMİK-İŞ	26	30	4	10	70 yıl
LASTİK-İŞ	100	120	4	4	25 yıl 6 ay 20 gün
LİTER-İŞ	4	7	3	8	71 yıl 1 ay 10 gün
NALİYAT-İŞ	35	120	4	3	26 yıl 9 ay
OLEYİS	63	1320	3.5	9	57 yıl 9 ay 10 gün
PETKİM-İŞ	52	30	3	7	62 yıl 2 ay 20 gün
SİNE-SEN	35	120	4	9	80 yıl
SOSYAL-İŞ	14	60	3	5	45 yıl 11 ay 10 gün
T.İ.S.	16	750	3.5	4	41 yıl 1 ay 10 gün
T.MADEN-İŞ	590	30	4	12	71 yıl 1 ay 10 gün
TEKGES-İŞ	15	30	3.5	12	100 yıl
TEKSTİL	285	90	4	8	58 yıl 10 ay 20 gün
TÜMKA-İŞ	40	45	3	4	35 yıl 6 ay 20 gün
Y. MADEN-İŞ	60	30	4	2	16 yıl 2 ay 20 gün
Y. HABER-İŞ	24	90	2.5	6	50 yıl
G. TOPLAM	1.955			264	2053 yıl 5 ay 20 gün

Kaynak: DİSK Dergisi, 1991

25.6.1981 tarihinde 52 DİSK yöneticisi hakkında idam talebi ile dava açılacağı basına açıklandı. Ancak yasalara aykırı olarak iddianame ilgili kişilere 30.11.1981 tarihinde tebliğ edildi. Davaya 24.12.1981 tarihinde başlandı. Daha ilk celsede davada **savaş** hali uygulanması ve sanıkların birer avukat ile temsil edilmesine karar verildi. Yapılan işkencelere değinen bir yönetici duruşma salonundan atıldı.

Daha sonra, Esas Hakkında Mütela'a'dan önce 160 ayrı dava DİSK dosyası ile birleştirildi ve sanık sayısı 1477'ye yükseltildi. Hakkında idam istenenlerin sayısı ise 78'e çıktı.

Askeri Savcılığın hazırladığı DİSK-1 İddianamesi 864 sayfa idi. Okunması 67 gün sürdü. 78'inin idamı istenen DİSK-1 Davasındaki kişilerin sorgusu 16 ayda tamamlandı. Yalnızca DİSK'e ilişkin delillerin değerlendirilmesi 13.5 ay sürdü.

DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün sorgulanması 109 gün, 21 celse sürdü.

Davadaki iddianamelerin toplam sayfa sayısı yaklaşık 3000, davada gözden geçirilen belge sayısı ise yaklaşık 25.000. Yaklaşık 500 klasörü kapsayan davanın savunma öncesi süreci 257 celse olarak 4 yıl 2 ay sürdü. Dava sırasında 4 sanık ve 7 avukat duruşmalardan atıldı, 1 avukat bu dava nedeniyle tutuklandı. 12 Eylül askeri diktatörlüğünün uzantısı olan dönemin başbakanı Turgut Özal **Herald Tribune**'a verdiği demeçte "Eğer komünizm propagandası yaparsanız mahkum olursunuz. DİSK üyeleri bu kıstasa göre yargılandılar... DİSK'e komünistler mali yardım yaptı" diyerek MESS'in eski başkanı ve "ideolojik grev" suçlamasının

mimarı olarak DİSK Davasını etkilemeye çalıştı.

15 Ocak 1986 tarihinde Askeri Savcılar Esas Hakkında Mütalaa'yı okudular. Mütalaa'da değişen yalnızca TCK'nın maddeleri idi. Suçlama özünde aynıydı. 25 Şubat 1986 tarihinde DİSK'lilerin savunması başladı. Savunmalar 2 Aralık 1986 tarihinde tamamlandı. Yalnızca DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün savunması 500 sayfa dolayındaydı. 34 avukat yaptıkları ortak savunmanın sonunda şöyle diyorlardı:

"Sizlere soruyoruz. Türk ulusu adına karar verebilecek ölçüde kendinizi bağımsız görüyor musunuz? Evet, mahkemenizin tüm üyeleri hakimlik teminatına sahip midir? Biz açıklıkla belirtiyoruz ki, hakimlerin sıkıyönetim mahkemelerine atanmasına ve yükselmelerine dair yasaların öngördüğü düzenlemeye göre, heyetinizin hiçbir üyesi, hakimlik teminatına sahip değildir. Bu nedenle bu davada kararlarınızı bağımsız olarak verebilmeniz, kuşku altındadır. Sanıklar yönünden, siz hakimlerin siyasi iktidar baskısından ve istemlerin denmasum kalabilmeniz tek teminatı, ahlak ve seciyelerinizdir. Ancak, hakimlerin seciye ve ahlak öncülleri, mahkemelerin bağımsızlığı için objektif ve hukuki bir ölçü olamaz. Oysa, yargılamanın ve sanıkların, objektif hukuk ölçülerine göre teminat aramaları en doğal haklarıdır. 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasasının söze konu maddelerine göre yapılan atamalar, sıkıyönetim mahkemelerinin bağımsızlığını ortadan kaldırmaktadır.

"Bu davanın açılmasında politik yarar uman güçler henüz son hedeflerine varmış değillerdir. DİSK ve üye sendikalarını susturmakla demokratik işçi muhalefetine yok edilmeyeceği bilinmektedir.

"Hukuk devleti olmanın kaçınılmaz gereği, onun temel ilkelerine uymak, çağdaş olma özelliğini yitirmiş, anlayış ve yasa hükümlerine, hukuku üstün tutmaktır. Salt belli bir dönemin koşulları içinde, temel hukuk ilkelerine, çağdaş demokratik ilkeleri yok sayarak, çağdışı bir anlayışla, demokratik sınıf ve kitle sendikal hareketinin sanık sandalyesine oturtulması karşısında yargının bağımsızlığını egemen kılmak ve onun onurunu korumaktır. Hukuk egemen olandan yanadır denilmeyecekse, bu davada verilebilecek olan karar bellidir. Demokrasilerde mahkemelerin vereceği kararlar demokrasinin özüne aykırı olamaz.

Biz savunucular olarak da ülkemizde demokrasi vardır ve demokratik hukuk ilkeleri egemendir diyemiyoruz. Şimdi bu sorunun yanıtı ellerinizdedir. Tüm dünya ve Türkiye kamuoyu sizin yanıtınızı bekliyor."

DİSK Davasında karar verilmesinden 7 gün önce 18.12.1986 günü TBMM'de bir konuşma yapan o dönemin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrrem Taşçıoğlu DİSK için "**O kafası kopası sendikacılar**" deyimini kullanarak DİSK Davasını etkilemeye çalıştı. Taşçıoğlu'nun bu barbar tavrı için suç duyurusunda bulunuldu, ama sonuç alınamadı.

Nihayet 24 Aralık 1986 günü, davanın başlamasından tam 5 yıl sonra İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 No'lu Askeri Mahkemesi kararını verdi. Askeri Mahkeme 264 sendikacı ve uzmanı, TCK'nin 141. maddesi gereğince, 5 yıl 6 ay 20 gün ile 15 yıl 8 ay arasında değişen hapis cezası ile cezalandırıldı. DİSK ve 28 üye sendikayı 274 Sayılı yasaya göre kapatmaya karar verdi.

DİSK'iler Askeri Yargıtay düzeyinde kararı temyiz ettiler. Diğer sanıkların da katıldığı temyiz metninde DİSK Genel Başkanı Baştürk şöyle diyordu:

"Sonucu bakımından demokrasi dışı bir arayışa, demokratik hukuk devleti ilkeleri ile ceza ve usul hukukunun temel ilkelerine aykırı bir arayışa dayandırıldığı, demokrasi ile ILO ilkeleri gereği tüm demokratik toplumlarda temel insan haklarından sayılan, sosyal hakların, sendikal hak ve özgürlüklerin ülkemizde kaldırılmasını amaçlayan, demokratik nitelikte bir hukuk ürünü olamayacağı anlaşılan gerekçeli karar tarafıma tebliğ edildiği zaman temyiz nedenlerini ayrıntılı olarak sunacağım.

"Suçların şahsiliği ilkesini ihlal eden, eylemleri hukuki olarak tanımlamayan, suçları TCK'ye uygun ve sarih olarak belirtmeyen; suçun kanuni unsurlarını saymayan, hak düşümü ve zaman aşımı kavramlarını yok sayan, hiçbir delile dayanmayan, ceza hukukunda yasaklanmış kıyas yöntemine dayalı, şüphe, varsayım, tahmin, ima, zımni, çağrışım ve karalamalar üzerinde inşa edilmiş, gerekçeleri gizleme, saptırma ve tahrifata dayalı, peşin hükümlü bir siyasi polemik belgesi olan, her şeyden önce de işverenlerin 1980 öncesinde DİSK'e yönelik saldırılarına, DİSK'i yok etme planlarına sahip çıkan, baştan sona işverenlerin ideolojisiyle kaleme alınan, 24 Ocak kararlarının uygulanabilmesi amacıyla işçi sınıfının demokratik hak ve özgürlüklerini, sendika özgürlüğünü ve sosyal hakları kısıtlama ya da tamamen ortadan kaldırma çabalarında bir gerekçe olarak hazırlanan, gerçekte ülkemizde demokrasiyi, 1961 Anayasasını, ILO ilkelerini ve Türkiye'nin imzası bu-

lunan anlaşmaları, Batı Avrupa sendikacılığını tanımayan, Yüksek Mahkeme kararlarını yok saydığını, her fırsatta ilan eden... bir iddianame temel alınarak, yasal ve hukuki kabul edilerek, yargılama sürecinde devlet başkanının, başbakan ve bakanların DİSK'e ilişkin beyanları doğrultusunda, sorgularımız ve savunmamız sırasındaki itirazlarımız hiçbir şekilde dikkate alınmadan verilen, baştan sona kadar usul hatalarıyla malul, ülkemizdeki yasama, yürütme, yargı sistemini, 'devletin sürekliliği' ilkesini, 1961 Anayasası'nı ve bu Anayasa ile getirilen demokratik kurumları, demokratik sendikacılık hareketini, sosyal hakları ve sendika özgürlüğünü yok sayan, 'suçsuz ceza olmaz' ilkesini kabul etmeyen mahalli mahkeme kararını temyiz ediyorum."

DİSK davasında yargılanan 264 kişi hakkında verilen cezaların toplam süresi 2053 yıl 5 ay 20 gün.

DİSK yöneticileri hakkında ayrıca 3 ayrı dava daha açıldı. Bunlardan "görevi kötüye kullanma" gibi önemli bir suçlama ile açılan davada 24 DİSK yöneticisi Bakırköy 2. Asliye Mahkemesi kararı ile aklandılar.

Bu arada 15-16 Haziran olayları 14 yıl sonra beraatla sonuçlandı.

Çeşitli nedenlerle DİSK Davası kapsamı dışında kalanlar hakkında sivil yargıda dava açılmasına dahi gerek görülmedi.

Bakırköy C. Savcılığı 495 DİSK yöneticisi hakkında Hz: 1986/29000; Kr: 1987/sayılı ve 9.11.1987 tarihli takipsizlik kararında şöyle diyordu:

"Sanıkların Türkiye'deki Anayasal düzeni değiştirmek, sosyal

bir sınıfın, diğ er bir sosyal sınıf üzerinde tahakkümünü sağlamak ve bu faaliyetlerde bulunmak, bu faaliyetleri rahatça yürütebilmeleri için D SK ve buna bağlı sendikalara  ye olmak kaydıyla faaliyetlerde bulunduğu iddiası ile haklarında soruşturma a ılımtış ve de...

"Diğer tüm sanıkların hakkında düzenlenen dosya içinde veya daha önce haklarında İstanbul Sıkıyönetim Askeri Savcılığınca kamu davası açılan sanıklar için düzenlenen dosyada üzerlerine atılan suçları işlediklerine dair herhangi bir delil elde edilemediğinden bu sanıklar hakkında soruşturma yapılmasına yer olmadığına, CMUK'nun 63, 164. maddeleri gereğince itirazları kabul olmak üzere karar verildi."

İki yargı arasında derin bir uçurum var. Yan yana görev yapanlar salt farklı yerlerde yargılandıkları için ya beraat ettiler ya da uzun hapis cezalarına çarptırıldılar. Hapis yatanlar yattıkları ile kaldılar.

D SK Davası kararının gerekçesinin yazılması, yasalara aykırı olarak 2 yıl 4 ay sürdü ve Nisan 1989'da tamamlandı. 40 kitap halinde 10.000 sayfa tutan Gerekçeli Hükmün sanıklara tebliği aylar sürdü. Sonunda dava Ankara'ya Askeri Yargıtay'a g nderilebildi.

Askeri Yargıtay 3. Dairesi, D SK'lilerin gözaltına alınmasından 10 yıl 10 ay sonra, 16 Temmuz 1991 tarihinde verdiği karar ile D SK'i beraat ettirdi. Yargıtay kararında "Artık teröre destek olmadığı, şiddeti benimsemediği ve şiddete başvurmadığı sabit olan bir sendika veya üst kuruluşun kapatılması mümkün değildir" denildi.

Ancak, bu Askeri Yargıtay kararı doğrultusunda, DİSK ve yöneticilerinin kesin olarak aklanmasına ve DİSK'in çalışmaları önünde yasal hiçbir engel kalmamış olmasına karşın; örgütümüzün mal varlığı üzerindeki ambargo devam ettirildi. Zaten, 12.4.1991 günü yürürlüğe giren 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın geçici 9'uncu maddesi ile bu malvarlığımızın tümünden gasp edilmesi amaçlanmıştı. Bu yasanın iptali için SHP tarafından Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvuru ne yazık ki hâlâ sonuçlanmış değildir.

TUTUKLULUK SONRASI ÇALIŞMALAR

DİSK Yürütme ve Yönetim Kurulu üyeleri hapisten çıktıktan sonra çalışmalarını sürdürdü. 1985 yılı başında DİSK'i üyeliğe kabul eden Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ASK'ın Genel Sekreteri Mathias Hintercheid ve yardımcısı Björn Pettersson ve Uluslararası Özgür İşçi Sendikaları Konfederasyonu bölge görevlisi Peter de Jong Türkiye'ye gelerek DİSK Genel Başkanı ve DİSK Yürütme Kurulu üyeleri ile görüşme yaptılar.

1986 yılı sonunda DİSK Genel Başkanı Avrupa'ya giderek ASK, ICFTU ve ASK'a üye çok sayıda sendikal merkezi ziyaret ederek göstermiş oldukları eşsiz uluslararası dayanışmaya teşekkür etti ve sendikal konularda görüş alışverişinde bulundu.

30 Haziran 1986-4 Temmuz 1987 tarihlerinde İstanbul'da toplanan Avrupa Konseyi Mini Oturum'una ASK Genel Sekreteri ve yardımcısı ile birlikte DİSK Yürütme Kurulu üyeleri de katıldı.

Mini Oturum'da Abdullah Baştürk bir konuşma yaparak Türkiye'-de sendikal durum ve DİSK hakkında bilgi verdi.

DİSK, 20. Kuruluş Yıldönümü'n 13 şubat 1987'de İstanbul'-da görkemli bir biçimde kutladı. 14 şubat'ta gerēekleřtirilen ve ev sahipliğini SHP'nin yaptığı "Demokratik İřēi Sendikalarının İşlevleri ve Hakları" konulu sempozyum ile birlikte bu kutlamaya ASK, ICFTU, DİK (Dünya İş Konfederasyonu) ve PSI (Uluslararası Kamu alışanları Federasyonu) genel sekreterleri ile ASK'a ye 19 kuruluşun temsilcileri katıldı.

18 Haziran 1987'de Almanya'nın Köln kentinde "Almanya Sendikalar Birliği DGB'nin DİSK İle Dayanışma Gecesi" gerēekleřtirildi. Yedi bin kişilik kapalı salon toplantısı ile o güne kadar Avrupa'da yapılan en büyük dayanışma toplantısı olan gecede DİSK Genel Başkanı konuşma yaptı.

1987 genel seēimlerinde dört DİSK yöneticisi Parlamentoya seēildi. Bu olay DİSK'in toplumdaki yerini bir kez daha gözler önüne serdi.

1987 sonunda İsveē Sendikal hareketi DİSK Genel Başkanı'nı özgürlük dl ile onurlandırdı.

DİSK, 21. Kuruluş Yıldönümü'n 13 şubat 1988'de Ankara'-da bir kokteyl ile kutladı.

DİSK, İsveē Memur Sendikaları Konfederasyonu ile birlikte 16-17 Nisan 1988'de "Türkiye'de Kamu alışanları Sendikal Hakları ve İsveē meği Sempozyumu"nu gerēekleřtirdi. Kamu alışanlarının sendikalaşmasının önünde yasak bulunmadığının tekrar anlatıldığı bu sempozyum, kamu çalışanlarının sendikaları iēin

dilekçe ile başvurmaları gerektiğinin vurgulandığı bir köşetaşı olarak tarihe geçti.

DİSK'in 22. Kuruluş Yıldönümü 13 Şubat 1989'da İstanbul'da coşkulu bir gece ile kutlandı.

DİSK Yönetim Kurulu üyeler arasında ilişki sağlamak, savunma çalışmalarını geliştirmek ve gerekli örgütsel çalışmaları sürdürebilmek için 20 Mart 1989 tarihinde Ankara'da, 1 Nisan 1990 tarihinde İstanbul'da birer büro açtı.

23. Kuruluş Yıldönümü'nü, son andaki hukukdışı bir engelleme nedeniyle gece biçiminde kutlayamayan DİSK, 24. Kuruluş Yıldönümünü 16 Şubat 1991'de İstanbul'da İnsan Hakları Demeği ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın da katkısıyla görkemli bir biçimde kutladı.

Yurtdışından sendikacı dostlarımızın da katıldığı, ASK Genel Sekreter Yardımcısı Markku Jaeskela'in konuşma yaptığı kutlama gününde ayrıca "Türkiye'de Demokrasi, İnsan Hakları, Sendikal Hak ve Özgürlükler" konulu bir panel de yapıldı.

Kutlamanın en güzel yanı DİSK Dergisi'nin yeniden yayınlanmasıydı. DİSK Dergisi daha sonra 1 Mayıs 1991 nedeniyle bir kez daha yayınlandı.

Tüm bu süreç boyunca başta DİSK Genel Başkanı olmak üzere DİSK yöneticileri demeç, söyleşi ve açıklamalar ile "DİSK'in temel amaç ve ilkelerini dile getirdiler. Ana slogan "DİSK kapatılırsa, yeni DİSK'ler kurulur" oldu.

SON DÖNEM ÇALIŞMALARI

DİSK ve üye sendikaların sendikal çalışmalarına konan yasağın Askeri Yargıtay'ın beraat kararı ile kaldırılmasından sonra düzenli günlük çalışmalara başladık. 20 Temmuz 1991 günü DİSK Yürütme, Yönetim ve Başkanlar Kurulları ile Bölge Temsilcileri İstanbul Büromuzda 11 yıl aradan sonra biraraya gelerek geleceğe yönelik çalışmaları programlayan geniş bir toplantı yaptı. Ardından ilgili mahkemelerden olumlu karar alarak 9 Eylül 1991 günü DİSK Genel Merkezi'ne girdik ve ilk kez kendi binamızda Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu ortak toplantısını yaptık. Bize ait olan binayı hukuksal konumu kalmamış olan kayyım ile paylaşmanın getirdiği sınırlı bir çalışma ortamı doğdu.

Sıkıyönetim 2 no'lu Askeri Mahkemesi'nden karar defterlerimizi aldık. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile yazışarak, bir deli gömleğini andıran ve tümüyle değiştirilmesi gereken 2821 sayılı Sendikalar Yasa'sına uyum sağlama esaslarını saptadık.

7 Aralık 1991 günü Merter'deki Genel Merkezimizde Olağanüstü Genel Kurul yaparak tüzüğümüzü yasaya uyarladık.

Ve ardından, örgütümüz, işçi sınıfı ve emekçiler, acı bir olayla sarsıldı. 18 Aralık günü geçirdiği şiddetli bir beyin kanaması sonucunda komaya giren Genel Başkanımız Abdullah Baştürk'ü 21 Aralık 1991 Cumartesi günü saat 6.40'da yitirdik. Demokrasi, insan hakları, özgürlük ve eşitlik mücadelesinin yılmaz savunucusu, Genel Başkanımızı ona yaraşır bir cenaze töreni ile uğurladık.

ULUSLARARASI DAYANIŞMA VE İLİŞKİLER

DİSK yönetici ve üyeleri yargılanma süresince Avrupa ve Amerika'nın sendikal merkezlerinden ve başta Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK) olmak üzere, ICFTU, DİK gibi çeşitli uluslararası kuruluşlardan çok yoğun bir dayanışma gördü. Bu dayanışma gerçekten işçi sınıfının uluslararası gücünü gözler önüne seren çok somut bir olaydı. DİSK bu uluslararası dayanışmayı her zaman hatırlayacak.

12 Eylül 1980 sonrasında ICFTU askeri bir yönetime bakan verdiği gerekçesiyle TÜRK-İŞ'in üyeliğini belli bir süre ile askıya aldı. ICFTU ile yakın ilişki içinde çalışan Uluslararası Metal Federasyonu IMF, TÜRK METAL Sendikasını üyelikten attı.

Bunlara karşılık ICFTU "hapisteki ya da zor durumdaki sendikacılar ile hangi koşulda olursa olsun, siyasi ya da sendikal görüşlerine bakılmaksızın dayanışma" ilkesine dayanarak DİSK'i ve yöneticilerini sonuna dek savundu.

Hapisteki DİSK yöneticileri 12 Eylül sonrasında ICFTU, Dünya İş Konfederasyonu (DİK), DİSK'in üyelik için daha 1974'de başvurduğu Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK), Genel-İş Sendikası'nın üye olduğu Uluslararası Kamu İşçileri Federasyonu (PSI) ve Oleyis Sendikası'nın üye olduğu IUF, DİSK'i ve yöneticilerini somut bir biçimde destekledi, dayanışma gösterdi.

Bu kuruluşlar DİSK yöneticilerinin serbest bırakılması ve DİSK'in çalışmasına yeniden izin verilmesi için dünya çapında kampanyalara giriştiler, ABD ve Batı Avrupa hükümetleri nezdin-

de baskı yaptılar, konuyu her vesile ile Avrupa Konseyi'nin, Avrupa Parlamentosu'nun ve Avrupa Topluluğu'nun değişik kuruluşlarının gündemine getirdiler, bu konuda çeşitli yayınlar gerçekleştirdiler.

ASK, ICFTU ve DİK'in oluşturduğu fonlardan hapisteki sendikacılara sürekli maddi yardım yapıldı.

Bu arada DSF, ICFTU, DİK, IUF ve Norveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu, ILO Statüsüne uygun şikayetlerle, DİSK konusunun sürekli olarak ILO gündeminde kalmasını sağladılar.

ASK ve ICFTU yöneticileri belli aralıklarla Türkiye'ye gelerek duruşmaları izlediler, DİSK ile dayanışma içinde olduklarını tüm dünyaya gösterdiler. DİSK yöneticilerini Metris Askeri Ceza ve Tutukevinde ziyaret ettiler, karşılıklı görüştüler.

12 Eylül 1980 sonrasında uluslararası ilişkiler açısından en önemli gelişme 1985 Ocak'da gerçekleşti. ASK, yargılandığı sırada DİSK'in başvurusunu onaylayarak üyeliğe kabul etti. Böylece DİSK, 21 Batı Avrupa ülkesinden 44 milyon işçiyi temsil eden ASK'ın üyesi oldu.

DİSK'in üyelik kararı ASK'ın Mayıs 1985'deki Genel Kurulu'nda oybirliğiyle kabul edildi, DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ASK Yönetim Kurulu üyeliğine seçildi.

TÜRK-İŞ 1986 sonunda yaptığı Genel Kurulu'nda ASK üyeliği için karar aldı. DİSK, itiraz hakkını kullanmadı ve TÜRK-İŞ de ASK üyesi oldu.

DİSK yöneticilerinin tutuklanmalarından ve Türkiye'de işçiler üzerinde yoğun baskılar uygulanmasından sonra DİSK etkinliği

Avrupa'ya kaydı. Avrupa'nın birçok kentinde "DİSK'e Özgürlük" yolunda toplantılar, gösteri yürüyüşleri yapıldı. DİSK Ajansı çıkarıldı, DİSK Afişleri yapıldı. Çeşitli ulusal sendika merkezler ile uluslararası kuruluşların somut dayanışmaları ile tüm Avrupa "DİSK'e Özgürlük" sloganının mücadelesi alanı haline getirildi.

1980 sonrasında DİSK'in uluslararası ilişkileri Avrupa Temsilcisi Yücel Top tarafından koordine edildi.

DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ASK Yönetim Kurulu toplantılarına düzenli katıldı. 1985 sonrasında DİSK birçok sendikal merkezin çalışmalarında, genel kurullarında temsil edildi. Son olarak, DİSK Genel Sekreteri Süleyman Çelebi İtalyan Genel İş Konfederasyonu CGIL'in Genel Kurulu'na katıldı.

1980 sonrasında Doğu Avrupa'da meydana gelen siyasi olaylar sonucunda uluslararası sendikacılık hareketi de değişime uğradı.

Doğu Avrupa'nın birçok ülkesinde varolan merkezi sendikal örgütler yapı değiştirirken, çok sayıda yeni sendikal merkez kuruldu. Bu oluşumlar DSF'yi fazlasıyla etkiledi. DSF'nin üye sayısında değişim oldu.

Doğu Avrupa ülkeleri sendikaları üyelik için ASK'a başvurdu. Önemizdeki günlerde, uluslararası sendikal harekette yeni gelişmeler beklenmektedir.

SENDİKAL BİRLİK

Bugün Türkiye'de sendikal hareketin en önemli sorunlarından biri sendikal birlik. Sendikacılıkta sendikal birlik esas. Sendikal birliğin sağlanamadığı yerlerde sonucun ne olduğu acı deneylerle yaşandı.

Öte yandan Türkiye'de bazı çevrelerde sendikal birliğin **mutlaka TÜRK-İŞ'te** gerçekleşmesi için mücadele edilmesi gerektiği söylenmekte. Hatta bu görüş sahiplerinden kimilerince DİSK olgusunun yanlış bir çıkış olduğu belirtilmekte.

Bazıları "DİSK, biraz deneyimsizlik, biraz da aceleci kararlar sonucu kuruldu", "DİSK'i, TÜRK-İŞ'ten ayrılan ya da kendisini ihraç ettiren sendikacılar kurdu" derken, bazıları da "DİSK'e sonradan gidenler TÜRK-İŞ yöneticilerinin oyunlarına geldi" gibisine "komplo teorileri"ne başvurmakta. Kimileri de DİSK yöneticilerinin susup bir köşede oturmalarını istemekte.

Bir ülkede sendikacılık hareketindeki gelişmelerin kaynağı işçi kitlelerindeki değişimlerdir. DİSK'te kurucuların, bir Kemal Türkler'in, bir Rıza Kuas'ın, DİSK'e sonradan gelenlerin katkısı büyük. Ama DİSK'in kuruluşu ve gelişimi birkaç sendikacının değil, somut ekonomik, toplumsal ve siyasal koşullarda yeni arayış içinde olan işçi kitlelerinin yeni bir sendikacılık anlayışına yönelmelerinin nesnel bir ürünüdür.

İşverenlerden, siyasi iktidarlardan, devletten bağımsız olma. Tabanın söz ve karar sahibi olması. Sendikal mücadeleyi, demokrazi mücadelesi ile iç içe sürdürme. İşçilerin bir sınıf olarak

siyasal mücadele hakkını savunma. Kitleleri canlı olarak kavrama ve onlara sınıf olarak bir kimlik kazandırma. Sendikal birliği "ilkelerde birlik, tabanda birlik" ilkesiyle savunma. İşte bunlar DİSK'i DİSK yapan ilkeler.

Unutulmamalıdır ki, DİSK savunulmadan DİSK ilkeleri savunulamaz. DİSK ile DİSK ilkeleri bir bütündür.

Sendikacılıkta "tek yol" yoktur. Sendikacılık bir sınıf ve kitle hareketidir. Değişik koşullarda, değişik örgütlenme biçimleri yaratabilen bir harekettir. İngiltere'de TUC, Federal Almanya'da DGB işçileri aynı çatı altında toplamış olabilir. Türkiye'de de aynı modele ulaşılacak diye bir kural olamaz. Somut koşullar somut örgütlenmeler yaratır. **Sendikal teklik** mutlaklaştırılmaz. Kimi zaman bunun karşıtı, sınıfsal çıkarların somutlanması açısından, daha etkili olabilir.

Bugün İngiltere, İrlanda, Danimarka, Hollanda ve Federal Almanya'da güçlü bir sendikal yapı var. Hollanda'daki birlik on 10 yıl içinde NVV ile NKV'nin FNV çatısı altında birleşmesi ile sağlanabildi. Yine de Hollanda'da 1 milyon üyeli FNV'nin (Hollanda Sendikal Hareket Federasyonu) dışında 300 bin üyeli CNV (Hıristiyan İşçi Sendikaları Federasyonu) ile 114 bin üyeli MHP (Orta ve Yüksek Dereceli Devlet alışanları Konfederasyonu) var.

İtalya'daki üç sendikal merkez, CGIL (İtalyan Genel İş Konfederasyonu, 5.1 milyon üyeli), CISL (İtalyan İşçi Sendikaları Konfederasyonu, 3 milyon üyeli) ve UIL (İtalyan İşçi Birliği, 1.4 milyon üyeli) arasında 1972'den sonra birliğe dönüşme yolundaki arayışlar henüz somut bir sonuca ulaşmış değil.

Fransa, Belçika, Lüksemburg, İspanya, Portekiz ve Yunanistan'da ise sendikal çoğulculuk hâlâ sürmekte.

Sendikal birlik ancak işçilerin özgür iradelerinin ürünü olarak gerçekleşebilir. Önemli olan, güçlü bir sınıf ve kitle sendikal hareketi yaratmaktır. Bunun yolu da bugünden yarınları hazırlayacak "sendikal demokrasi"yi yaşama geçirmektir.

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
YÖNETİM KURULU adına
YÜRÜTME KURULU

DİSK 8. GENEL KURULU KARAR TASARILARI

ÖNSÖZ

DİSK 8. Genel Kurulu, 7. Genel Kurul toplantısından yaklaşık 11.5 yıl sonra toplanıyor. Bu süre içinde dünyada ve Türkiye’de çok şey değişti. Siyasal ve toplumsal güçler bu sürede önemli değişimler geçirdi. 1980 öncesi sendikal stratejiler, devletlerin ve işverenlerin yeni girişimleri karşısında artık yeterli değil. 80’li yıllardaki ekonominin yeniden yapılanma süreci, ekonominin sınırları aşan globalleşmesi, gelişen ve yaygınlaşan teknolojik devrim, geleneksel üretim modellerini ve emeğin örgütlenmesini değiştirme uğrattı.

80’li yıllarda tüm dünyada ve Türkiye’de işsizlik arttı, işçilerin satınalma gücü düşürüldü, “liberalleşme ve özelleştirme” sloganı ile toplumsal açıdan gerici politikalar devreye sokuldu, işverenlerce sendika özgürlüğü ve sosyal haklara yoğun biçimde saldırıldı, bunun sonucunda birçok ülkede sendikalı işçi sayısında azalma

oldu, çevre daha fazla kirletildi, ırkçılık körüklendi.

Olağanüstü hızla gelişen teknoloji ve bilgi üretimindeki patlayış, öte yandan, toplumun her kesimine olduğu gibi tüm çalışanlara da geniş olanaklar yarattı. Bilginin üretimde ve toplumda kazandığı önem bugüne kadar üretim ilişkileri içindeki yeri makinalar karşısındaki konumu ile belirlenen işçi sınıfına yeni ufuklar sağladı. Teknoloji sayesinde daha kolay üretilir ve ulaşılır olan bilgiye sahip olmak, onu kullanmak ve geliştirmek yeni dönemin toplumsal ilişkilerinde belirleyici özellik olacak.

Yukarıda sıraladığımız gelişmeler ve bireysel yaklaşımlardaki değişimler, kamu çalışanlarının, genç ve kadın emekçilerin artan ölçülerde üretime katılması, 12 Eylül'ün terörize ederek sindirdiği ortam, gelişen medya araçları, tıkanan sendikacılık, bizleri yeni bir mücadele öncesinde sendikal mücadele araçları ve ilkeleri konusunda yeniden düşünmeye yöneltiyor.

90'lı yılların sendikacılığı tek tek işçi bireyleri dikkate alan, gerçek bir dayanışmanın araç ve ilkelerine, eksiksiz bir sendika özgürlüğü ve sosyal haklar demetine dayanmalıdır. Başta uluslararası şirketler olmak üzere, büyük ekonomik finans ve teknolojik oligarşileri geriletebilecek, gerçek demokrasi ve özgürlük ortamını yaratabilecek, doğanın ve insanın sömürsünü en aza indirebilecek, sendikal demokrasiyi somutlayabilecek, işçilerin toplumsal rolünü değiştirebilecek, işçilerin Avrupa'sını ve dünyasını gerçekleştirebilecek, barış ve dayanışmayı geliştirebilecek yeni modelleri yaratmak zorundayız.

DİSK 8. Genel Kurulu bu yaklaşım içinde, geçen ay yitirdiği-

miz DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün "Türkiye işçi sınıfını 2000'li yıllara DİSK taşıyacaktır. Bizler işçilerin yalnızca ücretini değil, toplumsal rolünü de değiştirmeyi amaçlayan bir sendikacılığı savunuyoruz" sözleri doğrultusunda, onun yeni döneme ilişkin toplumsal projeleri ve sendikal tavrı çerçevesinde aşağıdaki kararları alır:

- Gerçek bir demokrasi ortamında yaşamak,
- Demokratik hak ve özgürlükleri, eksiksiz sendika özgürlüğü ve sosyal hakları kazanmak, korumak ve geliştirmek,
- Başta kamu çalışanları olmak üzere tüm çalışanların sendikalaşma hakkının toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşma hakkı olarak somutlaşmasını gerçekleştirmek,
- 12 Eylül darbesinin getirdiği tüm tahribatı yok etmek,
- Daha ileri çalışma ve yaşama koşulları, daha yüksek ücret, daha kısa çalışma süresi, sağlam iş güvencesi elde etmek,
- Genç işçiler, kadın işçiler, göçmen işçiler ve emeklilerin sorunlarını çözmek,
- Tüm emekçilerin beslenme, konut, sağlık ve eğitim sorunlarını aşmak,
- Sağlıklı işyeri, sağlıklı çevre yaratmak,
- Her düzeyde sendikal demokrasiyi gerçekleştirmek,
- Emeğin yaratıcılığını ve üretkenliğini yüceltmek,
- İşçilerin yalnız ücretini değil, toplumsal rolünü de değiştirmek,
- Tıkanan sendikacılığı aşmak,
- İşçilerin sendikal birliğini ve gerçek dayanışmasını sağlamak,

- Daha etkili bir uluslararası dayanışma gerçekleştirmek,
- Tüm dünyada barış ve özgürlük ortamı yaratmak.

I. DEMOKRASİNİN TÜM KURUM VE KURALLAR İLE İŞLETİLMESİ

Demokrasinin kurum ve ilkeleriyle bir bütün olduğunu, "olmazsa olmaz" koşullara, özgürlükçülük, eşitlikçilik, çoğulculuk, katılımcılık, hoşgörü, diyalog ve kişiye güven gibi temel niteliklere sahip bulunduğunu DİKKATE ALAN Genel Kurul, demokrasinin her sosyal sınıfın toplumda kendi örgütüyle varolup siyasi mücadele vermesi, parlamenter yoldan iktidara gelmesi hakkını tanıma, her yurttaşa örgütlenme ve mücadele araçları sağlama, düşünce ve düşünceleri doğrultusunda örgütlenme, düşüncelerini yayma suçu diye bir şey kabul etmeme, özgürlük ve eşitlik temeli üzerinde farklı ya da karşıt toplumsal sınıfların varlığını ve bunlar arasındaki çelişkileri ve çatışmaları kabul etme gibi temel ilkelerini VURGULAYARAK,

- Toplumun sınıf, ırk, cinsiyet, din ve dil ayrımı yapılmaksızın bütün kesimlerinin özgürce ifade edebileceği inançları doğrultusunda örgütlenip, bunları topluma anlatabileceğini kabullenen bir demokrasi anlayışının vazgeçilmez bir yaşam tarzı olarak benimsenmesi,

- 12 Eylül Darbesinin demokratik hak ve özgürlüklerde yaptığı tüm tahribatın yokedilmesi,

- 12 Eylül Anayasası'nın baştan sona değiştirilmesi,

- Tüm yaklaşımlarda BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi,

BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi, BM Kişi Hakları ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmeleri ve Uluslararası Çalışma rgt ILO'nun Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının esas alınması,

- Varolan yasalar ve tamamlayıcı belgelerdeki tüm anti-demokratik tanım ve hükümlerin yürürlükten kaldırılması

yolunda mücadeleyi KARAR ALTINA ALIR,

- 1990'lı yılların demokrasi temelinde yaşanması için DİSK'in bu taleplerinin sağlam, kalıcı, demokratik bir mutabakatın manevi ve siyasal planda n koşul olduğunu,

- Oluşturulacak byle bir mutabakatın toplumumuzun farklı sınıf ve kesimleri arasındaki çıkar ayrılıklarını, siyasal toplumsal akımlar arasındaki görüş ve hedef farklılıklarını ve bunların doğruduğu mücadele ortamını tanıması zorunluğunu,

- Koalisyon hükümetinin tüm bu doğrutadaki 12 Eylül tahribatını yoketmeye yönelik girişimlerini desteklemeyi somut bir GÖREV SAYDIğINI AÇIKLAR.

2. SENDİKA ZGRLğ VE SOSYAL HAKLAR

Eksiksiz sendika özgürlüğü ve sosyal hakların, temel hakların kullanılıp kullanılmadığının ölçüsü, demokrasinin "olmazsa olmaz" koşulu olduğunu, sendika özgürlüğünün, toplu pazarlık ve grev haklarının etkin ve özgürce kullanılmadığı, kısıtlandığı ortamlarda demokrasiden szedilemeyeceğini VURGULAYAN Genel Kurul,

- Örgütlenme özgürlüğü, toplanma özgürlüğü, düşünce özgürlüğü, seyahat etme ve oturma özgürlüğü gibi sendikal hakların etkin kullanımı için gerekli olan eylemlere girişme özgürlüğünün güvence altına alınmasını,

- Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun başta 87 sayılı "Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi" olmak üzere tüm sözleşme ve tavsiye kararlarının TBMM'ce onaylanmasını,

- 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu ile 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun yürürlükten kaldırılarak yerine ILO ilke ve kararlarına, sosyal hakların evrensel ve çağdaş düzeyine uygun yeni yasalar düzenlenmesini,

- İşçi-memur ayrımının kaldırılarak, özel, kamu ve tarımsal işletme ayrımı getirilmeden, tüm çalışanların sendikalaşma hakkını toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşma hakkı olarak somutlaşmasını, yasal ve anayasal güvencelere kavuşturulmasını,

- DİSK ve bağlı sendikalara ait bankalardaki nakit paralar ve mal varlığının tek bir kuruluş eksiği olmadan sahiplerine geri verilmesini,

- DİSK Genel-İş Sendikası'na ait olduğu halde elkonulup Ankara Çankaya'daki merkez binasının Genel-İş Sendikası'na iade edilmesini,

TALEP EDER,

bu taleplerin gerçekleşmesi yolunda kararlı bir mücadeleyi
KARAR ALTINA ALIR.

3. ÇALIŞMA YAŞAMININ DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ

Tüm çalışanların sendika kurma, sendikalara üye olma, yönetici seçme ve yöneticilerini seçme, kendi programlarını, anatózüklerini oluşturma, özgürce diledikleri uluslararası kuruluşlara üye olma, sendikaların devlet tarafından denetlenmemesi, idari makamlarca kapatılamaması, çalışmadan alıkonamaması haklarına ilişkin ILO kararları ile çalışanların haklarına ilişkin Avrupa Sosyal Haklar Sözleşmesi (Avrupa Şartı) ilkelerinin eksiksiz uygulanması gerektiğini VURGULAYAN Genel Kurul,

- Borçlar Kanunu, İş Kanunu, Olağanüstü Hal, Sıkıyönetim, Siyasi Partiler, DGM, Demekler, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri yasalarındaki sendikal çalışmalara getirilen sınırlamalar ve bazı karamameler ile valilere, kolluk kuvvetlerine tanınan kısıtlayıcı yetkilerin kaldırılması,

- "İşçi ve İşveren Sendika ve Konfederasyonlarının Devletçe Denetlenmesine İlişkin Tüzük" başta olmak üzere sendikal çalışmalara ilişkin tüm tüzük ve yönetmeliklerin yukarıdaki istemlere uygun olarak yeniden düzenlenmesini,

- Yetki tesbitinin iktidardan bağımsızlaştırılmasını ve işçilerin dilediği sendikayı kendi özgür iradesi ile belirleyeceği REFERANDUM HAKKI'nın yasalaştırılmasını,

- Toplu iş sözleşmesi bağtlayabilmenin ön koşulu olarak yasa yeralan yüzde 10'luk baraj gibi toplu pazarlık hakkının kullanılmasını engelleyen her türlü kısıtlamanın ortadan kaldırılmasını,

- Toplu pazarlık sürecini uzatan prosedürün hızlandırılmasını,

zorunlu tahkim kurulu olan Yüksek Hakem Kurulu'nun varlığına son verilmesini,

- Grev hakkının etkin biçimde uygulanmasını engelleyen tüm kısıtlamalara son verilmesini, kimi işkollarındaki grev yapma yasağının kaldırılmasını,

- Grev hakkının kullanılmasını toplu sözleşme düzenine bağlı olmaktan çıkarılmasını, genel grev, dayanışma grevi, uyarı ve sempati grevi haklarının tanınmasını,

- Tarım ve orman işçileri başta olmak üzere İş Kanunu kapsamı dışında bırakılan tüm çalışanların İş Kanunu kapsamına alınmasını ve iş yasalarının birliğinin sağlanması,

- İş Kanunu'nun demokratikleştirilmesini, başta 13., 17. ve 24. maddeler olmak üzere tüm anti-demokratik maddelerin işçiler lehine yeniden düzenlenmesini,

- İş Kanunu'nda işverenler için getirilen yaptırımların ağırlaştırılmasını,

- Toplumsal suç olan lokavtın yasaklanmasını,

- Kamu kesimi işveren sendikalarının ortadan kaldırılmasını,

- Sözleşmeli personel çalıştırma, kapsam dışı personel sayısının artırılması, özel güvenlik görevlilerine sendikalaşma hakkının tanınmaması, taşeron işçiliğin, geçici mevsimlik işçiliğin yaygınlaştırılması gibi sendikasızlaştırmayı amaçlayan uygulamalara son verilmesini,

- İş teftişinin etkinleştirilip demokratikleştirilmesini, Bölge Çalışma Müdürlükleri'nin tarafsızlaştırılmasını,

- İşyerlerinde sendika temsilcilerine ve üyelere getirilen sen-

dikal çalışma kısıtlamalarının son verilmesini,

- İşçilerin işyerlerinde üretim süreci ve ürettikleri ürüne ilişkin bilgilenme, kendilerine danışılma ve kararlara katılma haklarının tanınmasını,

- İşyeri muhasebelerinin şeffaflaştırılmasını,

TALEP EDER,

bu amaçlar doğrultusunda etkin mücadele edilmesini KARAR
ALTINA ALIR.

4. ÇALIŞMA HAKKI VE TAM İSTİHDAM

Kadın, erkek herkesin çalışma hakkının temel bir insan hakkı olduğunu, yönetenlerin herkese topluma yararlı, kişi için anlamlı bir iş sağlamakla yükümlü olduğunu VURGULAYAN Genel Kurul,

- İşsizliğin ortadan kaldırılmasını ve tam istihdam sağlanmasını,
- İşçilerin özgürce seçilmiş bir işte hayatını kazanma hakkının etkin biçimde korunmasını,

- Uygun mesleki yönlendirme, yetiştirme ve rehabilitasyon hizmetlerinin sağlanmasını,

- Kamu hizmetlerinin özelleştirmeler ile daraltılması yerine, rantabl, etkin ve daha fazla istihdam yaratan biçime dönüştürülmesini,

- İşsizlik sigortası kurulmasını,

- Teknolojik gelişmelerin istihdamı azaltıcı biçimde kullanılmasına karşı çıkarak, bunların üretken yeni yatırımlarla istihdam yaratacak biçimde kullanılmasını,

- Emeğin niteliğini bu gelişmelere uyumu sağlayacak şekilde dönüştürülecek eğitim programlarının uygulanmasını,

TALEP EDER,

Ve bu yolda mücadele edilmesine KARAR VERİR.

5. ADİL GELİR DAĞILIMI VE DAHA ADİL ÜCRET HAKKI

Gelir dağılımının dengelenmeden demokrasinin gerçekleşmeyeceğini, Türkiye'de geliri yüksek ve geliri düşük sınıf ve katmanlar arasında toplumsal ve ekonomik uçurum olduğunu, çalışanların 12 Eylül Darbesi'nden sonra satın alma gücünün yarı yarıya azaldığını, hayat pahalılığının nedeninin sendikalar ve artan işçi ücretleri olmadığını VURGULAYAN Genel Kurul,

- Sürekli yükselen enflasyon oranının düşürülmesi için gerekli önlemlerin alınmasını, bu konuda işçilerden fedakarlıklar beklenmemesini,

- 12 Eylül Darbesi'nin işçi ücretlerinde yarattığı tahribat dikkate alınarak, çalışanların gerçek ücretlerinin yükseltilmesini ve geliştirilmesini,

- Asgari ücretin işçi ve ailesini ekonomik, toplumsal ve kültürel bakımdan geliştirebilecek bir düzeye getirilmesini, 2 yıllık bir süre içinde değişmez olmaktan çıkarılmasını, saptanan asgari ücretin, satın alma gücündeki değişiklikler oranında artırılmasını ve vergi dışı bırakılmasını,

- Vergi, sigorta gibi kesintilerin azaltılıp brüt ve net ücret arasındaki uçurumun kapatılmasını,

- Çalışanlar arasında kadın, erkek, genç işçi ayrımı yapılmaksızın eşit işe eşit ücret uygulanmasını,

- Kıdem tazminatı hakkına 12 Eylül Darbesi ile getirilen kısıtlamaların kaldırılmasını, işten istifa yoluyla ayrılma halinde dahi tazminat hakkından yararlanılmasını,

TALEP EDER

ve bu amaçların gerçekleştirilmesi yolunda mücadele edilmesine karar verir.

6. İŞÇİ SAĞLIĞI VE ÇEVRE

Çalışanların ve doğanın giderek daha hunharca sömürüldüğü, bütün işçilerin güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları ve dinlenme, tatil yapma hakkına sahip olduğunu, işçilerin bedensel, ruhsal ve toplumsal tam bir iyilik hali içinde olmaları gerektiğini, işçilerin yalnız daha yüksek ücret mücadelesi değil, aynı zamanda daha sağlıklı bir yaşam mücadelesi sürdürmek zorunda olduklarını VURGULAYAN,

Genel Kurul,

- İşçi sağlığı ve çevre ile ilgili yasa ve tüzüklerin uygulanması,
- İşçi sağlığı ve iş güvenliği tüzüğünün genişletilerek uygulanmasını, bu konudaki yaptırımların ağırlaştırılmasını, tüzüğe uymayan işverenler için ağır hapis cezaları getirilmesini,

- Sendikalara işyerlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili sorunlarda yasal yetki ve denetim hakkı tanınmasını,

- Ağır ve tehlikeli işlerde, zararlı kimyasal maddelerle yapılan

çalışmalarda günlük çalışma sresinin 4-6 saat ile sınırlandırılması-
nı ve bu konuda alınacak olan önlemlerin, insan doğasının doğur-
duğu hatalara değil, nesnel ve teknik nedenlere yönelik olmasını,

- İşçilerin en az 6 ayda bir genel sağlık muayenesinden geçi-
rilmesini, bu masrafların işverenlerce ödenmesini, sağlık muaye-
nesine engel olan işverenler hakkında da dava açılmasını,

- Haftalık alışma sresinin 40 saate indirilmesini ve 2 günlük
hafta tatilinin tüm işyerlerini kapsamasını,

- Fazla mesai ve gece çalışmalarını belirleyen esasların yeni-
den işçiler lehine gözden geçirilmesini,

- Çocukların, genç işçilerin, kadın işçilerin, zrl kişilerin
Özel olarak korunmalarını,

- Yaşama koşulları (beslenme, giyinme, konut, yakacak, kl-
tür, dinlenme...) kalitesinin sürekli yükseltilmesini,

- Dinlenme hakkının yaşama geçirilmesini, bunun için ucuz ta-
til ve turizm araçlarının sağlanması,

- Hiçbir yapay gerekçeye yer bırakmadan çevrenin korunmasını,

- Sağlık ve evre konularında, önlemler alınırken işçi-doğa
bütünlüğünün unutulmamasını, hammadde, araç ve gereçler,
Üretim süreci, üretim yöntemleri, çalışma koşulları, ortaya çıkan
rnler, hayvanlar, bitkiler topluluğu, atmosfer, su, toprak, kısa-
cası çevrenin hep birlikte ele alınmasını,

- nlemlerin, daha işyeri projeleri döneminde ele alınmasını,
işyeri konumu, üretim süreci, kullanılacak hammadde ve makine-
lerin seçimi sırasında en uygun koşulların tercih edilmesini,

- İşçilere retim süreci, hammadde ve ortaya çıkan ürünler

hakkında gerçek bilgiler verilmesini, işçilerin hangi koşullar altında, ne ile çalıştıklarını, karşılaşılabilecekleri tehlikeleri ve alınması gerekli önlemleri ayrıntılarıyla bilmelerini,

- İşin parçalanmasını, üretimin hızlandırılmasını getiren çalışma yöntemlerinden, çalışma sırasında sinir gerginliği yaratan, zihinsel, bedensel yıpranmaya yolaçan çalışma biçimlerinden vazgeçilmesini, işçinin yaşamı ile oynama demek olan primli ücret sistemlerinin kaldırılmasını,

- İşyeri sendika temsilcilerinin koruyucu önlemlerin uygulanmasını, denetlenmesini ve temsilcilerin kararlarının fabrika yönetimini bağlayıcı olmasını, işçi temsilcilerinin yeterli önlemlerin uygulanmadığını gördüklerinde işçilerin maddi zarara uğramaması koşuluyla üretimi durdurma haklarının olmasını,

TALEP EDER,

bu amaçlar doğrultusunda yoğun mücadele KARARI ALIR.

7. SOSYAL GÜVENLİK

Tüm işçilerin ve bakmakla yükümlü oldukları yakınlarının sosyal güvenlik, yeterli gelirden yoksun herkesin sosyal yardım görme, herkesin sosyal hizmetlerden yararlanma haklarına sahip olduğunu VURGULAYAN Genel Kurul,

-Tüm çalışanların aileleri de dahil olmak üzere sosyal güvenlik kapsamına alınmalarını,

- Sosyal güvenlik hizmetlerinin genişletilmesini ve yaygınlaştırılmasını,

- Sigortasız kaçak işçi çalıştırılmasının kesinlikle önlenmesini,
 - SSK ve diğer sosyal güvenlik kurumlarının demokratikleştirilmesini,
 - SSK'da DİSK'in de temsil edilmesini,
- TALEP EDER,
- Ve bu doğrultuda mücadele verilmesini KARARLAŞTIRIR.

8. KADIN VE GENÇ İŞÇİLER

Kadınlara Yönelik Ayrımcılık:

Kadın işçilerin toplumda yaygın düşünce ve inanışlar, buna bağlı olarak yetiştirilme tarzı ve eğitim olanakları gibi nedenlerle ve mevcut yasalar nezdinde işçilik konumlarına ek olarak yalnızca kadın oldukları için sistemli bir ayrımcılığa tabi tutulduklarını,

Kadın işçilerin, bu ayrımcılığın sonuçlarını aşağı statüde addedilme, iş bulamama, meslek, kariyer ve ustalık edinememe, kolay işten çıkarılma, düşük ücretle çalıştırılma, hamilelik nedeniyle işine son verilme, cinsel tacize uğrama, huzurlu, güvenli ve yaratıcı bir iş ortamında çalışamama gibi olgularla somut biçimde ve sürekli olarak yaşadıklarını önemle VURGULAYAN genel kurul,

- Kadın işçiler lehine bir dizi olumlu düzenlemelerin gündeme getirilmesini, bu noktadan hareketle eşit işe eşit ücret talebinin ötesinde eşit iş olanakları, işe alınmada öncelik ve kadınların meslek edinmesinin sağlanması için,

- Genellikle mesleki eğitim görmemeleri nedeniyle kadın işçilerin nitelik gerektirmeyen sektörlerde, kalifiye olmayan işlerde istihdam edilen ucuz işgücü konumundan çıkarılması için,

- Kadın işçilerin annelik konumlarından dolayı karşılaştığı zorlukları önlemek doğrultusunda, hamileliğin işten çıkarılma nedeni olmaması yalnız kadın işçilerin değil, çocuk sahibi olan erkek işçilerin sayısının da kreş ve emzirme odası açısından gözönünde bulundurulması için,

- Doğum izninin çocuğun sağlıklı bir biçimde büyümesini sağlayacak bir süreye çıkartılması,

- Çocuğunu yalnız yetiştiren, özürlü çocuğu olan ve şiddete maruz kalan kadın işçilerin sosyal güvence altına alınması için,

- Bedensel dokunulmazlığın temel kişi haklarından biri olduğu noktasından hareketle ülkemizde de yaygın bir olgu olan kadın işçilere cinsel tacizin önlenmesi, bu konuda gerekli duyarlılığın sağlanması için,

- Kadın işçilerin özgül sorunlarının, toplu sözleşmelerde öncelikli ve hayati önem taşıyan konular olarak ele alınması için, mücadele etmeyi KABUL EDER.

Bu doğrultuda, kadın işçilerin sendikal faaliyetlere daha etkin biçimde katılmasının teşvik edilmesi ve imkân sağlanması, yukarıda sayılan amaçları gerçekleştirmek üzere çeşitli komite ve komisyonlar kurmak, girişimlerde bulunmak, aynı konuda etkinlik gösteren kuruluşlarla işbirliği yapmak, bu doğrultuda faaliyet gösterecek kalıcı sosyal kuruluşlar tesis etmek, basım-yayım faaliyetlerinde bulunmak konusunda yönetim kurulunu YETKİLİ KILAR.

Çocuk, Yaşlı ve Özürlü İşçilere Yönelik Ayrımcılık

Gerek emekçiler, gerekse toplumun diğer katmanlarında yer alan özürlü çocuk, genç ve yaşlıların, genel sömürüye ek olarak bedensel ve fiziki niteliklerinden dolayı özel bir aşağılanmaya tabi tutulduklarını,

Çalışma yaşamı içerisinde ucuz işgücü kaynağı olarak görülüp ücret düzeylerinin düşük tutulmasında bir silah olarak kullanıldıklarını,

Çocuk ve genç işçilerin yeteneklerini geliştirerek toplumda saygın bir yer edinmelerine dönük eğitim olanaklarının eksik bırakıldığını,

Yaşlı işçilerin bedensel güçlerinin elverdiğinin üzerinde çalışmaya zorlandığını,

Bu grupların tamamının toplum içerisinde daha saygın bir konumu hakettiklerini,

HATIRLATAN Genel Kurul,

bütün emekçiler üzerindeki sömürünün ortadan kaldırılması, toplumun eşit yurttaşlık haklarına sahip bireyleri olmaları mücadelesini verirken, bu grupların özgün sorunlarına özel ilgi gösterilmesini,

yasa, örf ve alışkanlıklarda yer alan baskıcı ve sınırlayıcı kural ve anlayışlara karşı çıkılmasını, bunların değiştirilmesi için çaba harcanmasını,

özellikle özürlü işçilere iş olanaklarını artırıcı, çalışmayı kolaylaştırıcı önlemler alınmasını,

TALEP EDER. Yönetim Kurulu'nu bu amaçla her türlü girişimde bulunmaya YETKİLİ KILAR.

9. GÖÇMEN İŞÇİLER

Yurtdışındaki göçmen işçilerin sorunlarının giderek yoğunlaştığını dikkate alan ve göçmen işçilerin sorunlarının Türkiye işçi sınıfının sorunlarının bir parçası olduğunu ve bu sorunların diğer göçmen işçilerin sorunlarından ayrı ele alınamayacağını VURGULAYAN Genel Kurul,

- Göçmen işçilerin hükümetlerarası ikili ya da çok yanlı anlaşmalardan, uluslararası anlaşmalardan, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 60. Dönem Uluslararası Sözleşmesi'nden ve Helsinki Sonuç Belgesi kararlarından hiçbir kısıtlama olmaksızın yararlanmalarının sağlanması için,

- Göçmen işçilere bulundukları ülkelerin işçilerinininkine eşit ekonomik, siyasal, kültürel ve toplumsal hakların tanınması, sosyal güvenlik olanaklarının sağlanması için,

- Göçmen işçilerin anayurtlarındaki siyasi mücadelede yer alabilme ve halen bulundukları ülkenin siyasal yaşamında söz ve karar sahibi olabilme, siyasal haklarını iki yanlı kullanma olanağına sahip kılınmaları için,

- Göçmen işçilere çağdaş konut, beslenme, sağlık, ana dilinde öğrenim olanaklarının sağlanması, öz kültürlerine ve onurlarına saygı gösterilmesi için,

- Göçmen işçilerin yoğunlaşmaya başlayan gerici ideolojik

propagandaların etkisinde kalmaması için,

- Göçmen işçilerin bulundukları ülkelerdeki sendikal örgütlere üye olmaları ve bu örgütlerin çalışmaları için etkin bir biçimde yer almalarının sağlanması için,

- Göçmen işçilerin işgüvenliği ve çalışma hakkı, oturma güvenciliği, meslekte ve toplumsal yaşamda yükselme hakkı, kamu hizmetlerine giriş, ülkelere dönüşte çeşitli intibak sorunlarının çözülmesi için,

- Göçmen işçilere yönelik giderek artan ırkçı eylemlerinin önlenmesi için,

- Bu mücadelede ulusal çaptaki mücadeleye ek olarak, uluslararası çapta en geniş eylem birliğinin sağlanması için yoğun bir mücadele verilmesini,

TALEP EDER.

10. SENDİKAL DEMOKRASİ

Sendikal örgütlerde örgüt içi demokrasinin temel olduğunu, demokrasinin bir yaşam tarzı olarak öncelikle sendikalarda somutlanmasının gerekliliğini VURGULAYAN, son teknolojik gelişmelerin birey olarak işçilerde yeni beklentiler yaratacağını, genç ve kadın işçilerin artan ölçüde sendikal çalışmalara katıldığına DİKKAT ÇEKEN Genel Kurul,

- Her düzeyde sendikal katılımın temel ölçü kabul edildiğini,

- Tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesinin her durumda somutlanacak temel yaklaşım olduğunu,

- Üyelerin her düzeyde sendikayı temsil edecek, yönetecek kişi ve organları demokratik biçimde seçmeleri, yüklenebilecekleri ve talip oldukları görevlere seçilebilmeleri, işyerlerini ve sendikayı ilgilendiren kararların oluşturulmasına ETKİN bir biçimde katılmaları için yaratıcı ve üretken yaklaşımları ortaya koymanın gerekli olduğunu,

- Sendikal demokrasinin gerçek anlamda somutlanabilmesi için üyelerin siyasi, ekonomik, toplumsal ve kültürel bilinç düzeylerinin hızlı yükseltilmesini,

✓ - Sendikal demokrasinin aşağıdan yukarı gelişebilmesi ve işyerlerinin canlı, eyleme hazır birer birim haline getirilebilmesi için, işyeri komiteleri ya da konseyleri, bölge birimleri gibi alt örgütlerin mutlaka yaygınlaştırılmasını

KARAR ALTINA ALIR.

11. ULUSLARARASI DAYANIŞMA

12 Eylül darbesi sonunda DİSK'li sendikacıların gerek hapiste iken ve gerekse hapis sonrasında çeşitli ülke sendikal merkezlerinden ve uluslararası sendikal örgütlerden gördüğü kardeşçe uluslararası dayanışmayı HATIRLATAN,

işçilerin uluslararası gücünü gözler önüne seren bu unutulmaz, tarihi dayanışmaya bir kez daha müteşekkir olduğunu AÇIKLAYAN,

sömürü ve baskıya, ırkçılığa, eşitsizliklere, toplumsal adaletsizliklere, ülkeler arasındaki ekonomik, toplumsal ve kültürel fark-

lılıklara, çok uluslu tekellere, çeşitli biçimlerdeki anti-sendikal davranışlara, sendikacılara ve sendikal haklara yönelik saldırılara karşı, işçilerin ortak çıkarlarını savunabilmek, çalışma ve yaşama koşullarını daha da iyileştirmek, sendikal hak ve özgürlükleri korumak ve geliştirmek, kalıcı ve sürekli bir dünya barışının sağlanmasına katkıda bulunabilmek için, uluslararası çapta, ilkeli, eşgüdümlü eylemler ile mücadele edilmesinin zorunluğunu VURGULAYAN, Genel Kurul,

- DİSK'in üyesi olduğu Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ASK bünyesinde daha etkin çalışma yapılmasını,

- ASK üyeleri ile daha yoğun ilişki kurulmasını, bilgi ve deneylerin artan ölçüde paylaşılmasını,

- 12 Eylül sonrasında Avrupa Temsilcisi'nin olumlu çalışmalarını dikkate alarak bir DİSK Avrupa Temsilciliği Bürosu'nun açılmasını,

- Uluslararası Özgür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICF-TU'ya üye olmasını,

- DİSK üyesi sendikaların uluslararası federasyonlar ITS'lere üye olmaları için çaba gösterilmesini,

- OECD Sendikal Danışma Komitesi TUAC bünyesindeki çalışmalara katılmayı, bu kuruluşa üye olma girişiminde bulunmak üzere Yönetim Kurulunu yetkili kılmayı,

- Uluslararası üyeliklere uygun biçimde diğer sendikal merkezlerle ilişki kurulmasını,

KARAR ALTINA ALIR.

12. SENDİKAL BİRLİK

Sendikal birliğin sağlanamadığı yerde hangi acı sonuçlara ulaşıldığını HATIRLATAN,

sendikacılıkta "tek yol" olmayacağını, değişik koşullarda değişik örgütlenme biçimlerinin yaratılabileceğini, sendikal çoğulculuğun bugün birçok ülkede geçerli olduğunu, sendikal birliğin işçilerin özgür iradesi ile gerçekleştirebileceğini, ancak güçlü bir sendikal hareket için mutlaka ve mutlaka işçilerin sendikal birliğinin sağlanması gerektiğini VURGULAYAN Genel Kurul,

- Sendikaların işverenlerden, siyasi iktidarlardan, devletten bağımsız olma, tabanın söz ve karar sahibi olması, sendikal mücadeleyi demokrasi mücadelesi ile iç içe sürdürme, işçilerin bir sınıf olarak siyasal mücadele hakkını savunma ilkeleri temelinde Türkiye'deki tüm sendikal merkezlerle sendikal eylem birliğine girme koşullarının oluşturulmasını,

- Sendikal örgütler arasındaki dünya görüşü, temel amaç ve ilkeler, örgütsel işleyiş farklılıklarını gözardı etmeden, eylem birliğinde eşitlik, karşılıklı saygı ve içişlerine karışmama, her örgütün özgül karakterini hesaba katma ilkelerine dayalı olarak bu çabada ayrılık noktalarından çok birleşme noktalarının ortaya çıkarılarak eylem birliğine gidilmesini

KARAR ALTINA ALIR.

13. SENDİKAL ÇALIŞMALAR

DİSK'in 11 yılı aşkın bir zaman sonra yeniden çalışmaya başlamasının yoğun özveri ve çok hızlı bir tempo gerektiğini HATIRLATAN,

DİSK geçmişini eleştirel bir gözle değerlendirip DİSK'in 25 yıllık deneyiminden gerekli dersleri çıkarmanın zorunlu olduğunu, son teknolojik gelişmelerin, bilgisayarlı araçların örgütsel çalışmalarda muazzam olanaklar yarattığını VURGULAYAN, Genel Kurul,

- DİSK için günlük çalışmaların sürekli eşgüdümleştirilmesi ve maddi olanakların daha ekonomik kullanılabilmesi ve kolektif çalışmanın gerçekleştirilmesi amacıyla DİSK ve üye sendikalarda çalışacak uzmanlık daireleri başkanları ve görevlilerinin DİSK'in çağırısı üzerine sık sık toplantılar yapmasını,

- Üye sendikaların örgütlenme hedefleriyle uyumlu bilimsel araştırmalara dayalı merkezi bir plana uygun örgütlenme çalışmalarının hazırlanmasını,

- Sendikal eğitimde ortak genel ilkelerin saptanmasıyla üye sendikaların eğitim çalışmalarının merkezileştirilmesini, bu çabanın teknolojinin en son araçlarıyla en geniş biçimde desteklenmesini,

- Örgütün tüm kademeleri ve basın-yayın kuruluşlarıyla hızlı ve eksiksiz bir haberleşmenin sağlanması amacıyla DİSK Basın-Yayın ve Tanıtma Dairesine bağlı bir Haberleşme Eşgüdüm Merkezi'nin kurulmasını,

- Toplu sözleşmelerde ortak genel ilkelerin, politika strateji ve taktiklerin izlenmesi için gerekli çalışmaların hızlandırılmasını,

- Genel hukuksal sorunları tartışmak ve siyasi iktidarların hukuk alanındaki saldırılarını önceden göğüslemek ve üst düzeyde hukuk çalışmaları yapmak amacıyla DİSK Hukuk Dairesi Başkanı'nın başkanlığında tüm üye sendikaların avukatlarından oluşan sürekli bir DİSK Hukukçular Danışma Kurulu'nun oluşturulmasını,

- Mücadeleyi bilimsel temellere oturtmak üzere DİSK Araştırma Enstitüsü'nün kurulmasını,

- DİSK Araştırma Enstitüsü'nün işçi sınıfının örgütlenme durumu, çeşitli işkollarının özelliklerini, işçilerin çeşitli konulardaki eğitimlerinin ve teknolojik gelişmelerin işyerlerinde ve toplumda yarattığı değişimlerin araştırılmasına öncelik verilmesini ve DİSK Araştırma Enstitüsü ile üye sendikaların araştırma daireleri arasında sıkı bir eşgüdüm sağlanmasını,

- Tüm üye sendikaların ortak aidat politikası izlemelerini ve ortak muhasebe sistemi kullanmalarını,

KARAR ALTINA ALIR,

14. YENİ DÖNEM VE KURUMSAL YAPILANMALAR

"Bilgi"nin belirleyici önem kazandığı çağımızda, emekçilerin demokrasiyi yaşamalarının, haklarını geliştirip, üretken ve yaratıcı niteliklerini yükselterek, yurttaşlık haklarını eksiksiz kullanan bireylerden oluşan bir sınıf haline gelebilmelerinin temel koşulunun, "bilgi"yi kullanmak ve üretmek olduğunu HATIRLATAN,

sermayenin topluma egemen olma çabasının bir sonucu olarak medyanın tekelleşmesinin ve toplumun tek taraflı bilgilendiril-

mesinin, demokrasinin özünde önemli bir engel oluşturduğunu
DİKKATE ALAN,

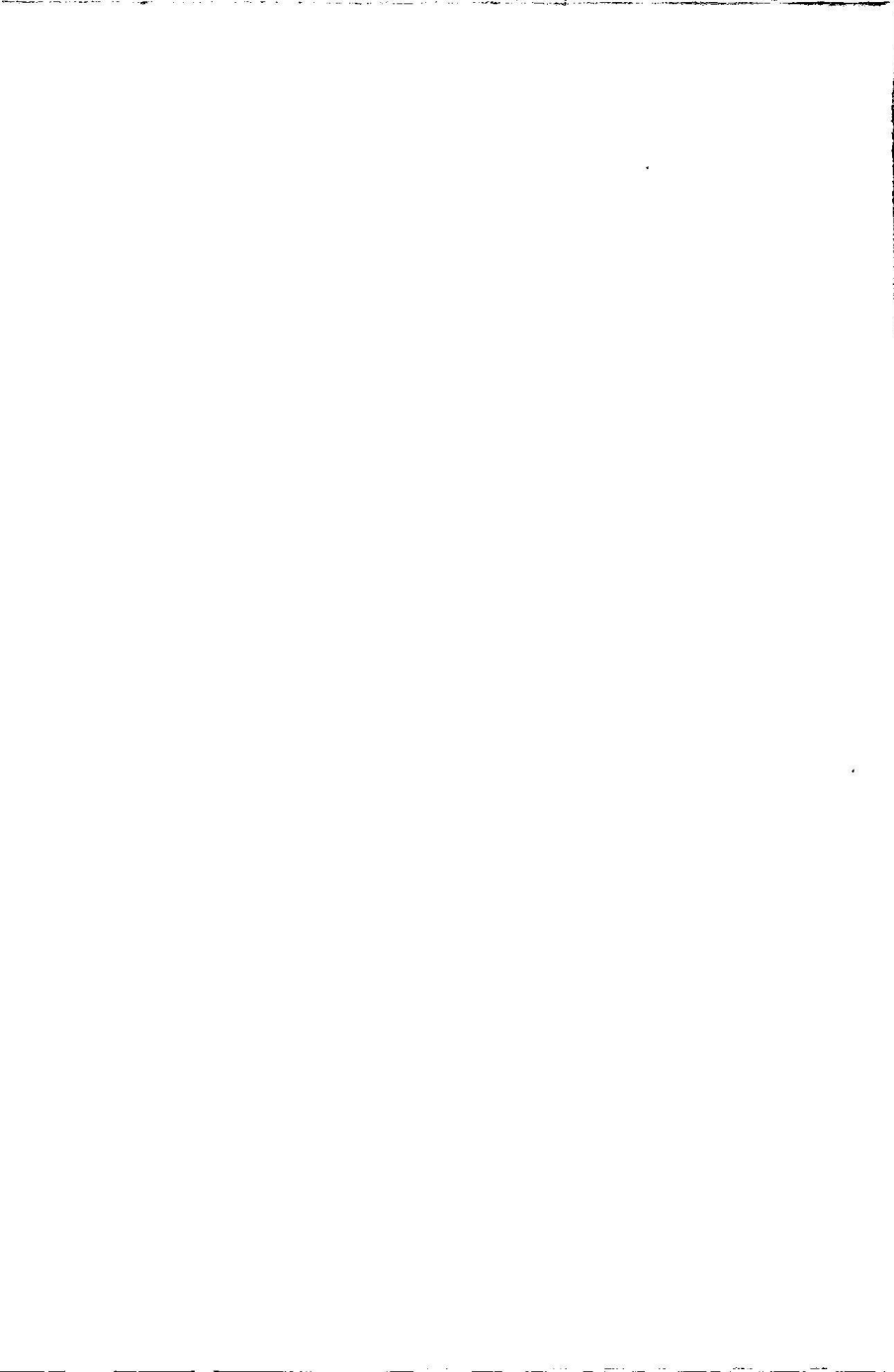
sendikal mücadelenin yalnızca ücretlerin artırılmasına yönelik
bir mücadele olmadığını, başta emekli, özörlü, kadın, genç ve ta-
rım işçileri olmak üzere emekçilerin sağlık, eğitim, sosyal güven-
lik kültür-sanat gibi alanlardaki sorunlarının çözümüne yaratıcı bir
biçimde yaklaşılması gerektiğini VURGULAYAN,

Genel Kurul,

- Yeni çalışma döneminde bilginin üretimi, işçilerin eğitimi,
üretici ve yaratıcı niteliklerinin geliştirilmesi ve toplumun bilgilen-
dirilmesi, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, kültür-sanat alanlarında
aktif bir çaba gösterilmesine, doğrudan faaliyette bulunmasına
uygun çalışabilecek vakıf, enstitü, kültür merkezi, kooperatif, şir-
ket, sandık gibi kuruluşların oluşturulmasına,

- Yönetim Kurulu'nun böylesi kuruluşlar için gerekli olanakları
yaratmasına ve kuruluşların işler hale getirilmesine,

KARAR VERİR.

"DİSK, GEÇMİŞ DEĞİL, GELECEKTİR."

"Türkiye işçi sınıfını 2000'li yıllara DİSK taşıyacaktır. Bizler işçilerin yalnızca ücretini değil, toplumsal rolünü de değiştirmeyi amaçlayan bir sendikacılığın savunuyoruz."

Abdullah Baştürk

İSTANBUL 10-19 OCAK 1992